
WAAR IS MIJN AUTO?

Rapport over de uitvoeringspraktijk van
inbeslagname van voorwerpen

WAAR IS MIJN AUTO?

Rapport over de uitvoeringspraktijk van inbeslagname van voorwerpen

Onderzoeksteam

mr. P.C. van Dorst

mr. M.T. van Dijk

mr. S. Hoogendijk

mr. W. Molijn

Nationale ombudsman

mr. R.F.B. van Zutphen

Substituut-ombudsman

dr. J.J. Sylvester

Datum: 24 augustus 2016

Rapportnummer: 2016/075

SAMENVATTING

Cijfers

De politie nam in 2015 200.000 voorwerpen in beslag. Dat kan zijn omdat iemand een strafbaar feit heeft gepleegd of omdat de politie het voorwerp nodig heeft voor onderzoek. De politie kan ook voorwerpen in beslag nemen voor het innen van een geldboete. Begin 2016 was er voor bijna 1,5 miljard euro (conservatoir) beslag gelegd. Bij Domeinen waren er meer dan 70.000 inbeslaggenomen voorwerpen opgeslagen.

Aanleiding

De Nationale ombudsman ontvangt regelmatig klachten over de uitvoeringspraktijk van de inbeslagname van voorwerpen. Die klachten gaan over de informatieverstrekking aan de burger, de samenwerking tussen de verschillende instanties die bij het beslagproces betrokken zijn en de manier waarop zij omgaan met in beslag genomen voorwerpen.

Doel

Doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in het beslagproces en de wijze waarop het perspectief van de burger hierbij geborgd is. Wordt rekening gehouden met de belangen van burgers, van wie voorwerpen in beslag worden genomen? In het onderzoek is in het bijzonder gekeken naar voorwerpen die vaak in beslag worden genomen, zoals auto's.

Conclusies en aanbevelingen

1. Verbeter de informatieverstrekking

De burger heeft na een inbeslagname geen idee waar het inbeslaggenomen voorwerp is en wat ermee gaat gebeuren. Dit komt doordat hij/zij niet of nauwelijks wordt geïnformeerd. Ook op websites van de betrokken instanties is nauwelijks praktische informatie te vinden. Dit moet beter!

Aanbeveling:

Zorg dat de burger schriftelijk informatie krijgt over zijn rechten en plichten. Daarin staat in ieder geval informatie over:

- waar iemand terecht kan met vragen over het beslag;
- het stopzetten van voertuigverplichtingen;
- de beklagprocedure bij de rechtbank;
- de mogelijkheid tot zekerheidsstelling bij conservatoir beslag.

2. Verbeter de informatie-uitwisseling in de keten

Er ontbreekt een registratiesysteem voor alle betrokken instanties waarin het beslagproces van begin tot eind gevolgd kan worden. Daardoor kan het onduidelijk zijn waar een voorwerp is.

Aanbeveling:

Verbeter de informatie-uitwisseling binnen de keten.

3. Verbeter de rechtsbescherming

Als iemand het niet eens is met de inbeslagneming kan hij beklag doen bij de rechtbank. Het doen van beklag betekent niet dat de beslissing over het beslag door de officier van justitie wordt uitgesteld. Het komt voor dat het voorwerp al is vernietigd of verkocht op het moment dat de rechter een beslissing neemt over het beklag.

Aanbeveling:

Waarborg dat het Openbaar Ministerie snel na een beklag beoordeelt of een voorwerp kan worden teruggegeven. Kan het voorwerp niet worden teruggegeven, dan beoordeelt het Openbaar Ministerie of moet worden gewacht met vernietigen of verkopen van het voorwerp totdat de rechter heeft beslist op het beklag.

De betrokken instanties nemen de aanbevelingen ter harte. De Nationale ombudsman blijft met hen in gesprek over de manier waarop de aanbevelingen worden opgevolgd.

HET BESLAGPROCES IN BEELD

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	7
1.1	AANLEIDING	7
1.2	DOEL EN REIKWIJDTE	7
1.3	ONDERZOEKSAANPAK	7
1.4	LEESWIJZER	8
2	KORTE BESCHRIJVING VAN HET PROCES VAN INBESLAGNEMING	10
2.1	INLEIDING	10
2.2	WIE NEEMT ER IN BESLAG?	10
2.3	MET WELK DOEL MOGEN OPSPORINGSINSTANTIES VOORWERPEN IN BESLAG NEMEN?	10
2.4	WELKE VOORWERPEN KUNNEN IN BESLAG WORDEN GENOMEN?	11
2.5	ADMINISTRATIEVE VERWERKING VAN INBESLAGNEMING	11
2.6	WIE BESLIST VERVOLGENS WAT ER MET EEN INBESLAGGENOMEN VOORWERP GEBEURT?	11
2.7	DOOR WIE WORDEN INBESLAGGENOMEN VOORWERPEN BEWAARD?	12
2.8	WAT KUN JE ALS BESLAGENE/EIGENAAR DOEN TEGEN INBESLAGNEMING?	13
3	ONDERZOEKSBEVINDINGEN	14
3.1	HET BESLAGPROCES IN DE PRAKTIJK	15
3.2	HET PERSPECTIEF VAN DE BURGER	24
4	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	38
4.1	INLEIDING	38
4.2	BEOORDELING	38
4.3	AANBEVELINGEN	42
4.4	REACTIE BETROKKEN INSTANTIES	43
5	ACHTERGROND	46
5.1	WETBOEK VAN STRAFVORDERING	46
5.2	KENNISGEVING VAN INBESLAGNEMING	51
5.3	BEWIJS VAN ONTVANGST	52
5.4	SCHORSING KENTEKENPLICHTIG VOERTUIG	53
5.5	VOORBEELDBRIEF VAN DE POLITIE OVER LOCATIEBEZOEK	54
5.6	AFSTANDSVERKLARING	55

1 INLEIDING

Liesbeth wordt op 3 maart 2011 door de politie aangehouden bij een alcoholcontrole. Ze heeft teveel gedronken en haar auto wordt door de politie in beslag genomen. Omdat ze het niet eens is met de inbeslagname en ze haar auto niet kan missen, dient ze een klaagschrift in bij de rechtbank. Haar klaagschrift wordt ongegrond verklaard. Dit betekent dat ze haar auto nog niet terugkrijgt. Meer dan een jaar later, 21 maart 2012, dient haar rechtszaak over het dronken rijden. De rechter legt Liesbeth een boete op en bepaalt dat de auto terug kan naar Liesbeth. Tot haar verbijstering blijkt later dat haar auto al op 9 november 2011 is vernietigd in opdracht van de officier van justitie omdat de waarde van de auto niet opwoog tegen de kosten van de opslag. In juli 2011 ontvangt Liesbeth een boete omdat ze haar auto niet APK had laten keuren. Ze gaat in beroep tegen deze bekeuring en geeft daarbij aan dat geen APK-keuring heeft plaatsgevonden omdat op dat moment haar auto in beslag was genomen. Dit helpt haar niet. De boete blijft gehandhaafd omdat van haar wordt verwacht dat ze na de inbeslagname het kenteken schorst.¹

1.1 Aanleiding

Hierboven staat de casus van Liesbeth beschreven. Het ging om de inbeslagneming van haar auto en de gevolgen van de inbeslagneming voor haar. De Nationale ombudsman ontvangt vaker klachten over de uitvoeringspraktijk van de inbeslagneming van voorwerpen. In de klachten die de Nationale ombudsman ontvangt, komen met name de volgende onderwerpen terug: het gebrek aan goede informatieverstrekking door de betrokken instanties aan de beslagene, de samenwerking tussen betrokken instanties en de wijze waarop met het in beslaggenomen voorwerp wordt omgegaan. Omdat de ombudsman klachten over dit onderwerp blijft ontvangen, heeft hij besloten om breder onderzoek te doen naar de praktijk van inbeslagneming.

1.2 Doel en reikwijdte

Met dit onderzoek wil de Nationale ombudsman inzicht krijgen in het beslagproces en op welke wijze het perspectief van de burger daarbij geborgd is; wordt rekening gehouden met de belangen van burgers, van wie voorwerpen in beslag worden genomen? De Nationale ombudsman beperkt zich in dit onderzoek tot de inbeslagname van roerende goederen op grond van de artikelen 94 en 94a van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, [onder 5.1](#), waar verder ook de meest relevante wetsbepalingen zoals vermeld in dit verslag zijn opgenomen) en kijken daarbij met name naar voorwerpen die veelvuldig in beslag worden genomen en die snel worden vervreemd, zoals auto's.

1.3 Onderzoeksaanpak

Bij het proces van inbeslagneming zijn veel instanties of onderdelen van instanties betrokken. Vaak is het de politie die voorwerpen in beslag neemt. Het is aan het Openbaar Ministerie (hierna: het OM) om te beslissen wat er met een inbeslaggenomen

¹ Liesbeth is een gefingeerde naam. De tekst komt uit een bij de Nationale ombudsman ingediende klacht, rapportnummer 2014/015.

voorwerp moet gebeuren. Als een voorwerp in bewaring is gegeven bij Domeinen Roerende Zaken (hierna: Domeinen), voert Domeinen de beslissing van het OM uit.

- **Interviews**

Om een zo compleet mogelijk beeld van het beslagproces te krijgen, is gesproken met vertegenwoordigers van de politie, het OM en Domeinen. Bij het onderzoek zijn betrokken de politie-eenheden Amsterdam, Oost-Brabant en Oost-Nederland en de gelijknamige arrondissementsparketten van het OM. Voor deze eenheden en parketten is gekozen, vanwege de geografische spreiding en de verschillende omvang van de werkgebieden.

Bij de politie is gesproken met zes medewerkers van de directe hulpverlening (noodhulp), zes rechemedewerkers en drie medewerkers van het ketenbeslaghuis (een centrale tijdelijk opslagplaats van de politie). Bij het OM werden gesprekken gevoerd met drie officieren van justitie (waaronder officieren die ZSM-zaken behandelen), een klachtbehandelaar, twee parketsecretarissen en vier beslagcoördinatoren en beslagmedewerkers. Tevens deelden twee medewerkers van het Functioneel Parket² en een lid van het Beslag-Interventieteam van de politie³ hun ervaringen met de medewerkers van de Nationale ombudsman.

Bij Domeinen gaf het management van een opslaglocatie uitleg over de gang van zaken. Ook spraken medewerkers van de Nationale ombudsman met medewerkers van de front-en backoffice en met juridisch medewerkers. Tevens is een bezoek gebracht aan een opslaglocatie van Domeinen.

Van alle gesprekken zijn verslagen gemaakt die aan betrokkenen zijn voorgelegd waarbij de gelegenheid is geboden correcties aan te brengen en/of aanvullingen te doen.

- **Documenten**

Bij de betrokken instanties zijn ook documenten opgevraagd, waaronder kennisgevingen van inbeslagneming, bewijzen van ontvangst, formulieren met informatie over schorsing van een kentekenplichtig voertuig, een voorbeeldbrief locatiebezoek en afstandsverklaringen (zie Achtergrond, [onder 5.2 t/m 5.6](#)) om te zien welke informatie deze stukken voor de burger bevat. Daarnaast heeft de Nationale ombudsman bij de instanties informatie opgevraagd over klachten en schadeclaims met betrekking tot inbeslagneming.

- **Klachten bij de Nationale ombudsman**

In de afgelopen jaren heeft de Nationale ombudsman doorlopend klachten ontvangen over inbeslagneming. De Nationale ombudsman heeft een analyse gemaakt van de zaken die hij over meerdere jaren heeft ontvangen. De door de Nationale ombudsman reeds uitgebrachte rapporten en nog lopende onderzoeken naar beslag zijn bestudeerd en deels opgenomen in dit rapport om te laten zien over welke onderdelen van het beslagproces burgers klachten indienen bij de ombudsman.

2 De medewerkers van het Functioneel Parket werden ook gesproken uit hoofde van hun functie van medewerker bij de Landelijke Beslag Autoriteit. Dit onderdeel van het Openbaar Ministerie is een centrale organisatie die de regierol heeft in het beslagproces.

3 Op 1 april 2011 is het Beslag-Interventieteam ingericht om de inbeslagneming van drugs bij de politiekorpsen op orde te krijgen. Dit team begeleidt en uniformeert inmiddels ook de uitrol van het proces van inbeslagneming van alle voorwerpen.

- **Signalen van de advocatuur**

Daarnaast heeft de Nationale ombudsman via de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten een oproep gedaan aan advocaten om bij de ombudsman te melden wat hun ervaringen zijn met de wijze waarop beslag wordt uitgevoerd. Zeventien advocaten reageerden op de oproep van de ombudsman.

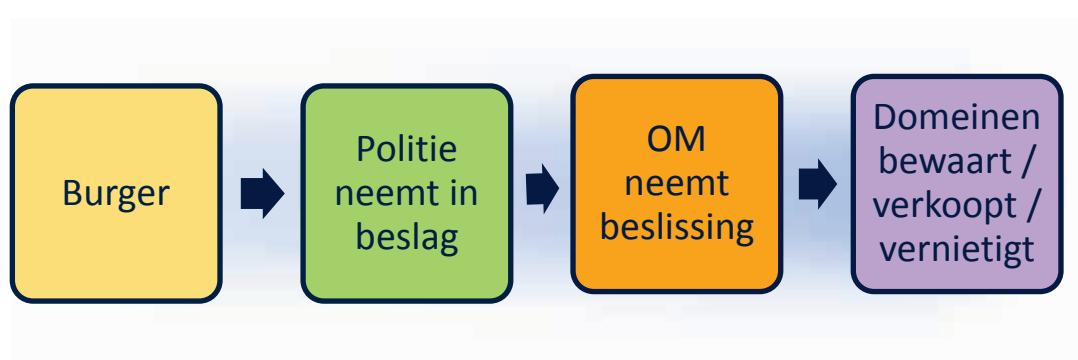
1.4 Leeswijzer

[Hoofdstuk 2](#) geeft een korte beschrijving van het proces van inbeslagneming. De bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in [hoofdstuk 3](#). En tot slot volgen in [hoofdstuk 4](#) de conclusies en aanbevelingen en de reacties daarop van de betrokken bestuursorganen.

2 KORTE BESCHRIJVING VAN HET PROCES VAN INBESLAGNEMING

2.1 Inleiding

De politie kan een auto in beslag nemen voor onderzoek. Dit betekent dat de politie de auto meeneemt en de eigenaar/beslagene geen beschikking meer heeft over de auto. Als het beslag op de auto voortduurt, is Domeinen de instantie die de auto bewaart. Het OM beslist of de auto kan worden teruggegeven of niet. Het OM kan ook beslissen dat de auto wordt vernietigd of vervoerd. Kortweg kan dus worden gesteld dat de politie in beslag neemt, het OM beslist en Domeinen⁴ bewaart, verkoopt of vernietigt in opdracht van het OM.

2.2 Wie neemt er in beslag?

De politie neemt veelvuldig voorwerpen in beslag, bijvoorbeeld wanneer zij iemand zien rond rijden in een gestolen auto, of op het moment dat zij bij de ontmanteling van een hennepkwekerij een tas met geld vinden. Naast de politie zijn er ook andere opsporingsdiensten, zoals de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) en de Douane, die voorwerpen in beslag nemen.

2.3 Met welk doel mogen opsporingsinstanties voorwerpen in beslag nemen?

- **Klassiek beslag (artikel 94 Wetboek van Strafvordering)**

De wet beschrijft waarvoor voorwerpen in beslag mogen worden genomen. De eerste grond is onderzoek naar (mogelijk) strafbare feiten die zijn gepleegd.⁵ Voorwerpen kunnen ook in beslag worden genomen om deze verbeurd te verklaren of te onttrekken aan het verkeer. Verbeurdverklaring is een bijkomende straf die de rechter kan opleggen, met als bedoeling de beslagene in zijn vermogen te treffen.⁶ Bij onttrekking aan het verkeer moet het gaan om voorwerpen 'die van zodanige aard zijn, dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of met het algemeen belang'.⁷ Concreet gaat

4 Domeinen is een directie van het Ministerie van Financiën. Domeinen is de wettelijke bewaarder van inbeslaggenomen voorwerpen. Daarnaast is Domeinen bij wet aangewezen om overtollige rijksgoederen te verwerken. Overtollige voorwerpen zijn bijvoorbeeld afgeschreven militaire voertuigen en afgeschreven kantoormeubelen van Ministeries.

5 Artikel 94 Wetboek van Strafvordering.

6 Artikel 33a Wetboek van Strafrecht.

7 Artikel 36c Wetboek van Strafrecht.

het om voorwerpen zoals verdovende middelen of verboden wapens. Onttrekking aan het verkeer is een maatregel om burgers te beschermen tegen gevaarlijke voorwerpen.

- **Conservatoir beslag (artikel 94a Wetboek van Strafvordering)**

Een ander doel waarvoor de politie voorwerpen in beslag kan nemen, is het veiligstellen van voorwerpen voor verhaal. Dit wordt conservatoir beslag genoemd. Op deze voorwerpen kan dan bijvoorbeeld een geldboete, wederrechtelijk verkregen voordeel of een schadevergoeding voor het slachtoffer worden verhaald. Voor het leggen van dit beslag is een machtiging van de rechter-commissaris vereist.

2.4 Welke voorwerpen kunnen in beslag worden genomen?

In de wet is geregeld dat onder inbeslagneming van enig voorwerp wordt verstaan het onder zich nemen of houden van dat voorwerp ten behoeve van de strafvordering. De term voorwerp is een ruim begrip. Onder voorwerp wordt verstaan alle zaken en vermogensrechten. Dat zijn nog steeds ruime begrippen. Het gaat om roerende zaken als auto's en boten, maar ook om drugs, wapens, geld, aandelen, de administratie van een kantoor en onroerende zaken als huizen.

2.5 Administratieve verwerking van inbeslagneming

Als de politie een voorwerp in beslag heeft genomen, dan dient de politie in het bedrijfsprocessensysteem een kennisgeving van inbeslagneming (Kvl) op te maken.⁸ Hierin moet onder andere worden vermeld wanneer en waarom het voorwerp in beslag is genomen. Ook dient de Kvl een omschrijving van het voorwerp te bevatten. Nadat de Kvl is opgemaakt, wordt het beslag voorgelegd aan de hulpofficier van justitie.⁹ De hulpofficier controleert de Kvl en beslist of het beslag wordt gehandhaafd. Als er geen strafvorderlijk belang meer is dan wordt het voorwerp aan de beslagene/eigenaar teruggegeven. Aan de beslagene geeft de politie zoveel als mogelijk is een bewijs van ontvangst. De persoon onder wie een voorwerp in beslag is genomen, kan afstand doen van het voorwerp. Dit kan alleen schriftelijk en moet gebeuren ten overstaan van een politieambtenaar, een officier van justitie of een rechter-commissaris. Wanneer de beslagene afstand doet, geeft hij zijn aanspraak op teruggave op. Als iemand bijvoorbeeld afstand doet van een, op zijn naam staande, auto die onder hem in beslag is genomen, dan blijft iemand wel verantwoordelijk voor de zogenoemde voertuig gebonden verplichtingen, de verzekeringsplicht en de APK-plicht. Overigens blijven de voertuigverplichtingen ook gelden als mensen geen afstand doen. Ook dan moeten zij er in principe zorg voor dragen dat het voertuig gekeurd en verzekerd is.

2.6 Wie beslist vervolgens wat er met een inbeslaggenomen voorwerp gebeurt?

Als het voorwerp niet al door de politie aan de beslagene is teruggegeven en het beslag gehandhaafd blijft, dan beslist het OM wat er met een inbeslaggenomen voorwerp gebeurt. In de Aanwijzing inbeslagneming (2014A006) van het OM, die ziet op inbeslagneming op grond van artikel 94 Wetboek van Strafvordering, is vermeld dat het van belang is dat het OM zo snel mogelijk een beslissing neemt over het beslag en het

⁸ Artikel 94 lid 3 Wetboek van Strafvordering.

⁹ In geval van beslag op grond van artikel 94 Wetboek van Strafvordering, zie Aanwijzing inbeslagneming 2014A006.

OM altijd eerst de mogelijkheid van teruggave dient te overwegen. Uit de wet volgt dat teruggave zelfs het uitgangspunt is. Indien teruggave niet mogelijk is, geldt als uitgangspunt dat het voorwerp niet wordt bewaard. In dat geval wordt een voorwerp in opdracht van het OM vervreemd (in veel gevallen betekent dat verkocht door Domeinen) of vernietigd tenzij het voorwerp nodig is voor onderzoek (waarheidsvinding) of het voorwerp emotionele waarde heeft (bijvoorbeeld sieraden of een schilderij).

Inbeslaggenomen voorwerpen mogen op grond van de wet alleen worden vervreemd of vernietigd als daarvoor een machtiging door het OM is afgegeven.¹⁰ Het OM kan deze machtiging afgeven als:

- het voorwerp niet geschikt is voor opslag;
- de kosten van het bewaren van het voorwerp niet in redelijke verhouding staan tot de waarde van het voorwerp;
- het voorwerp vervangbaar is en de waarde daarvan op eenvoudige wijze kan worden bepaald.

Als een voorwerp wordt verkocht, dan blijft het beslag op basis van de wet rusten op de opbrengst van de verkoop. Als het beslag vervolgens wordt beëindigd, dan wordt het geld van de opbrengst teruggegeven aan de beslagene/eigenaar.¹¹

De beslagene wordt door het OM in principe niet geïnformeerd over een beslissing over het beslag. Als het OM besluit dat een inbeslaggenomen auto moet worden verkocht, dan krijgt degene onder wie de auto in beslag is genomen daar dan ook geen bericht over.

Domeinen is als bewaarder op grond van de wet bevoegd om voorwerpen twee jaar na in beslagneming te verkopen dan wel te vernietigen. Hier ligt dan altijd een beslissing van het OM aan ten grondslag.¹²

2.7 Door wie worden inbeslaggenomen voorwerpen bewaard?

Als de politie een voorwerp in beslag neemt, dan wordt dat voorwerp gedeponereerd in de tijdelijke bewaar ruimte op het politiebureau. Elke politie-eenheid beschikt daarnaast over een ketenbeslaghuis. Medewerkers van die ketenbeslaghuizen gaan met regelmaat langs bij de tijdelijke bewaar ruimtes op de verschillende bureaus om voorwerpen mee te nemen naar het ketenbeslaghuis. Als het OM beslist dat het voorwerp moet worden verkocht, vernietigd of bewaard, dan gaan de voorwerpen doorgaans naar Domeinen. Na opdracht van het OM halen medewerkers van Domeinen, volgens een met de ketenbeslaghuizen afgesproken vaste route, de in aanmerking komende voorwerpen op bij de ketenbeslaghuizen. De meegenomen voorwerpen worden volgens het vier-ogen principe overgedragen aan de opslaglocaties van Domeinen. Er zijn meerdere bewaarders van inbeslaggenomen voorwerpen en er is ook een aantal specifieke bewaarders voor bijzondere voorwerpen zoals dieren en wapens, maar Domeinen bewaart veruit de meeste voorwerpen.¹³

10 Artikel 117 lid 1 Wetboek van Strafvordering.

11 Artikel 119 lid 2 Wetboek van Strafvordering.

12 Artikel 118 lid 3 Wetboek van Strafvordering.

13 Artikel 1 Besluit inbeslaggenomen voorwerpen.

2.8 Wat kun je als beslagene/eigenaar doen tegen inbeslagneming?

Als de beslagene en / of de eigenaar van het inbeslaggenomen voorwerp het voorwerp terug wil dan kan diegene binnen bepaalde termijnen beklag instellen bij de rechter.¹⁴ De rechter beoordeelt dan het ingediende klaagschrift en kan vervolgens bepalen dat het voorwerp moet worden teruggegeven. Het instellen van beklag heeft geen opschortende werking. Dit betekent dat als er inmiddels een beslissing tot vervreemding door het OM is genomen, een inbeslaggenomen auto door Domeinen kan worden verkocht, ongeacht het feit dat er een beklagprocedure loopt. Een beslagene kan dus klagen over de inbeslagneming, maar bijvoorbeeld niet over de machtiging van het OM aan Domeinen om een voorwerp te verkopen of de beslissing om een voorwerp te vernietigen. Voor overige eisen die vanuit de wet en de rechtspraak gelden voor beklag tegen beslag verwijst de ombudsman naar de handreiking die de Raad voor Rechtspraak voor advocaten en juristen heeft opgesteld.¹⁵ Het OM kan op grond van de wet uit eigen beweging of op verzoek van de beslagene onder wie conservatoir beslag is gelegd, de voorwerpen onder zekerheidsstelling teruggeven.¹⁶

14 Artikel 552a Wetboek van Strafvordering.

15 Zie rechtspraak.nl, maart 2016.

16 Artikel 118a Wetboek van Strafvordering.

3 ONDERZOEKSBEVINDINGEN

In dit hoofdstuk wordt de uitvoeringspraktijk van het beslagproces beschreven. Aan de orde komt wat naar voren is gebracht in de gesprekken die zijn gevoerd met de medewerkers van politie, OM en Domeinen. In de gesprekken is ingegaan op de kern van het onderzoek, en dan met name de onderwerpen informatieverstrekking aan de burger en de samenwerking binnen de keten. Allereerst wordt ingaan op het proces van inbeslagneming en vervolgens (vanaf paragraaf 3.2) op wat dit betekent voor de burger en dan met name welke problemen de burger ondervindt. Deze paragraaf sluit af met een korte samenvatting over wat door de advocatuur naar voren is gebracht. Ter illustratie zijn citaten uit de gesprekken met medewerkers en uit de verhalen die de advocatuur aanleverde, opgenomen. Om een beeld te geven van waar burgers bij de Nationale ombudsman over klagen als het gaat om inbeslagneming, worden eerder uitgebrachte rapporten van de ombudsman aangehaald.

Om een idee te krijgen van de wereld die achter beslag schuil gaat, volgen eerst enkele cijfers.

Door de politie en overige opsporingsdiensten werden vorig jaar ruim 200.000 voorwerpen in beslag genomen.¹⁷

Jaar	2013	2014	2015
Totaal	245.270	228.493	204.685

Van de voorwerpen die in 2015 in beslag werden genomen, ging het om 14.428 auto's, motoren en (bromfietsen), 5.295 sieraden, 30.875 verdovende middelen en 14.989 vuurwapens en munitie. Het Functioneel Parket liet weten dat op 6 januari 2016 voor een bedrag van €1.425.824.822 aan conservatoir beslag was gelegd. Dit betrof voor €4.268.174 aan beslag op auto's. Bij Domeinen waren in april 2016 meer dan 70.000 voorwerpen opgeslagen. Het gaat daarbij onder andere om 2.404 voertuigen (waarvan 1.743 personenauto's) en 1.050 (brom)fietsen. In totaal ligt er bij Domeinen op grond van de artikelen 94 en 94a Wetboek van Strafvordering voor een bedrag van €46.655.228 aan voorwerpen opgeslagen.

¹⁷ Betreft de instroomcijfers in de Ketenbeslaghuizen van de politie-eenheden. Peildatum 12 mei 2016. Het betreft beslag op grond van 94 en 94a Wetboek van Strafvordering. Het werkelijke totaal aantal inbeslaggenomen voorwerpen per jaar ligt hoger, maar valt minder exact te geven.

Omschrijving	Eindtotaal
Aanhangwagen	118
Bedrijfswagen	234
Bromfiets	261
Fiets	469
Motorfiets	258
Personenauto	1.743
Scooter	140
Snorfiets	140

Bron: Domeinen, april 2016

3.1 Het beslagproces in de praktijk

Deze paragraaf volgt de logistiek van het beslagproces en start met de inbeslagneming door de politie, vervolgens de beslissing door het OM en tot slot het bewaren van voorwerpen door Domeinen.

Politie

- **De inbeslagneming**

Alle gesprekspartners lieten weten dat het belangrijk is om een goede afweging te maken bij de beslissing een voorwerp al dan niet in beslag te nemen. Politie mensen zouden die afweging onvoldoende maken. De ervaring is dat vaak te veel in beslag wordt genomen. Dit heeft gevolgen later in het proces zoals de grote administratieve belasting. Veel gesprekspartners bij de politie lieten daarnaast weten beslag vooral 'veel gedoe' te vinden. De afhandeling van beslag heeft vaak geen prioriteit omdat andere werkzaamheden ook en vaak dringender aandacht vragen.

'Soms wordt er erg veel in beslag genomen. Zo werd er een groot aantal lege limonade flessen in beslag genomen omdat deze mogelijk een gevaar vormden voor kinderen.'

beslagmedewerker OM

'De snelheid en het gemak waarmee voorwerpen door justitie in beslag worden genomen staat in schril contrast met de informatie over de inbeslagname aan beslagenen.'

advocaat

De redenen die werden genoemd voor het te veel in beslag nemen, zijn met name de angst om dingen te missen en een gebrek aan kennis over beslag. De politie - waaronder de hulpofficier van justitie - moet volgens de geïnterviewden kritischer zijn. Maar

anderzijds werd gezegd dat je soms op het moment van inbeslagneming nog niet kan bepalen in hoeverre een voorwerp voor het onderzoek van belang is.

Bij de recherche gaat het in beslag nemen in het algemeen met meer structuur en meer voorbereiding dan bij de politiemedewerkers tijdens de noodhulpdienst, aldus de bevroegde politieambtenaren. Bij grote opsporingsonderzoeken door de recherche wordt bij een (geplande) huiszoeking een administratief coördinator aangewezen, die verantwoordelijk is voor het beslag. Ook worden vaak foto's genomen van voorwerpen die in beslag worden genomen. Tijdens de gesprekken werd gesteld dat het een goed idee zou zijn als een medewerker van het beslaghuis mee zou gaan naar een huiszoeking. Verder werd aangegeven dat de officier van justitie op locatie aan de beslagene meedeelt wat het beslag is en ook waarom er beslag wordt gelegd. In een van de politie-eenheden reikt de recherche op locatie een brief aan de beslagene uit waarin begrip wordt getoond voor de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer (zie Achtergrond onder 5.5). Ook worden in de brief telefoonnummers genoemd voor als de betrokkene vragen heeft over het onderzoek.

- **Kennisgeving van inbeslagneming (Kvl)**

Als de politie een voorwerp in beslag heeft genomen, dient zij een Kvl op te maken. De Kvl is een belangrijk document voor het logistieke proces en de juridische beheersbeslissing. In de Aanwijzing inbeslagneming 2014A006, een richtlijn van het OM voor beslag op grond van artikel 94 Wetboek van Strafvordering, staan de minimumvereisten opgesomd waaraan de Kvl moet voldoen. Het invullen van een Kvl laat volgens de politie en het OM regelmatig te wensen over. Vaak wordt bijvoorbeeld vergeten de kentekenhouder van een voertuig te vermelden op de Kvl, terwijl de kentekenhouder wel bekend is. Wanneer deze vermelding achterwege wordt gelaten, is niet direct duidelijk aan wie het voorwerp zou moeten worden teruggegeven. Ook wordt niet altijd vermeld of de verdachte afstand van het voorwerp heeft gedaan. Er zijn verschillende oorzaken genoemd voor het feit dat Kvl's regelmatig van onvoldoende kwaliteit zijn. Gesteld is dat de kennis en interesse ten aanzien van beslag verschilt per politiemedewerker. Ook de werkdruk bij de politie is vaak erg hoog en een Kvl opmaken is veel werk. Uit de gesprekken kwam naar voren dat als er twintig voorwerpen in beslag genomen worden er ook twintig maal een Kvl opgemaakt moet worden, tenzij het om exact dezelfde voorwerpen gaat. Soms is de medewerker van de noodhulp bezig met het opmaken van een Kvl en moet hij ineens weer de straat op. In dat geval moet het opmaken van de Kvl worden overgedragen aan een collega waarbij niet altijd duidelijk is wie nu de verantwoordelijkheid draagt. Verder is er niet altijd voldoende controle van de hulpofficieren op het juist invullen van een Kvl, terwijl de hulpofficier wel verantwoordelijk is voor de kwaliteit van de Kvl. Ook wordt aangegeven dat medewerkers van beslaghuizen (die spullen op de politiebureaus ophalen) moeten controleren of de Kvl's juist zijn ingevuld en als dit niet het geval is, zij dit aan de betrokken politieambtenaar of de hulpofficier van justitie moeten terugkoppelen. Op die manier wordt de politie opgevoed om de Kvl's goed op te stellen.

'Kvl's worden onvoldoende ingevuld. Zo wordt vaak geen beslagene of eigenaar ingevuld en geen omschrijving van de omstandigheden waaronder in beslag is genomen. Kvl's worden niet snel genoeg opgemaakt en er is onvoldoende controle van de hulpofficieren op de Kvl's.'

medewerker ketenbeslaghuis

'Dossiers bevatten vaak geen kennisgeving van inbeslagneming van al het beslag en / of deze worden niet aan beslagene uitgereikt. De beslagene moet dan maar aantonen dat zijn bezittingen in beslag genomen zijn.'

advocaat

Rapport Nationale ombudsman

In de zaak met rapportnummer [2015/032](#) was discussie over hoeveel geld in beslag was genomen. Nadat de strafzaak tegen verzoeker was geëindigd, kreeg hij een bedrag teruggestort. Volgens verzoeker was echter ruim €60.000 meer in beslag genomen. Jarenlang bleef het totale bedrag en de samenstelling daarvan onduidelijk. Het OM gaf in eerste instantie aan dat het geld was zoekgeraakt en later dat de bank een fout had gemaakt bij het tellen van het geld.

De Nationale ombudsman was van oordeel dat het OM niet transparant had gehandeld, door telkens verschillende afwijzende redenen te geven op het verzoek om uitbetaling van de ruim €60.000.

- **Bewijs van ontvangst**

Een bewijs van ontvangst dient als uitgangspunt zo spoedig mogelijk te worden opgemaakt. Dit volgt uit de Aanwijzing inbeslagneming 2014A006. Een medewerker van een van de politie-eenheden liet weten dat bij het opmaken van de Kvl niet automatisch een bewijs van ontvangst wordt opgemaakt. Verdere navraag bij de politie leerde dat dit inderdaad zo is; een bewijs van ontvangst wordt niet automatisch opgemaakt maar moet altijd los worden opgemaakt. Een groot aantal van de gesprekspartners binnen de politie liet weten er niet zeker van te zijn dat altijd een bewijs van ontvangst wordt afgegeven. Een aantal medewerkers merkt op dat het in ieder geval wel zal gebeuren bij waardevolle spullen, drugs en wapens.

Politieambtenaren kunnen zich voorstellen dat vergeten wordt een bewijs uit te draaien. Het is zoiets als 'Oh ja, ook dat nog.' Een andere medewerker van de politie schat dat er in zo'n 30% van de gevallen een bewijs van ontvangst wordt afgegeven. Verder is niet bij iedereen bekend of er in het bewijs van ontvangst iets over de mogelijkheid van het indienen van beklag is opgenomen.

'Voor zover ik weet wordt er geen bewijs van ontvangst opgemaakt. Dat gebeurt pas bij eventuele teruggave.'

medewerker noodhulp

'Stel er zijn vijf verdachten waarbij zestien telefoons in beslag zijn genomen. Het is in die gevallen moeilijk om de juiste telefoon te traceren als er geen bewijs van ontvangst is uitgereikt.'

beslagmedewerker OM

'Niet zelden krijgen cliënten geen schriftelijke kennisgeving van inbeslagname of eerst veel later per post (aan het thuisadres) terwijl zij gedetineerd zitten.'

advocaat

Rapport Nationale ombudsman

In rapport [2014/082](#) klaagde een advocaat er namens zijn cliënten over dat de politie pas een week na inbeslagneming van een auto en een geldbedrag een bewijs van ontvangst had afgegeven. Omdat het volgens de advocaat vaker voorkomt dat de politie geen ontvangstbewijs afgeeft of de politie dit te laat afgeeft, zag hij nu reden om hier een klacht over in te dienen. De ombudsman oordeelde dat er in dit geval geen rechtvaardiging was voor het niet direct uitreiken van een bewijs van ontvangst.

- **Afstandsverklaring**

Een afstandsverklaring is een door een politieambtenaar opgemaakt ambtsedig proces-verbaal dat ook door de beslagene is ondertekend. In de verklaring is vermeld wat er onder de beslagene in beslag is genomen, dat het beslag hem toebehoort en dat hij er afstand van doet, zodat met dit voorwerp kan worden gehandeld als ware het verbeurd verklaard of onttrokken aan het verkeer. Medewerksters van de front- en backoffice van Domeinen lieten weten dat als de beslagene/eigenaar een afstandsverklaring heeft ondertekend, dit niet betekent dat ze niet meer aan hun voertuigverplichtingen hoeven te voldoen. Veel mensen denken dat dit wel het geval is. Mogelijk komt dat doordat de politie het niet goed uitlegt of mensen zelf niet goed informeren. Een voertuig moet dus worden geschorst, ook als er afstand is gedaan, aldus de medewerksters van Domeinen.

- **Taak en rol van de hulpofficier van justitie**

De hulpofficier moet een beslissing nemen over de voortgang van het beslag. De politie geeft in de gesprekken duidelijk aan dat van de hulpofficier verwacht wordt dat hij kritisch kijkt naar beslagzaken. Hij moet politiemedewerkers erop wijzen dat Kvl's correct en snel worden ingevuld en kritisch beoordelen of een voorwerp op korte termijn kan worden teruggegeven. In zijn algemeenheid wordt binnen de politie de betrokkenheid van de hulpofficier bij beslag laag genoemd en de kennis over het onderwerp onvoldoende. Zo wordt onvoldoende doorgevraagd naar het doel van de inbeslagname. Een aantal beslagmedewerkers van het parket spreekt hulpofficieren hierop aan in de hoop dat zij hun medewerkers hierop gaan sturen. Er bestaat binnen de politie onduidelijkheid over de vraag of het tegenwoordig nog nodig is dat een hulpofficier de Kvl tekent. Sommige politiemedewerkers zeiden van wel, anderen gaven aan dat dit sinds de Kvl is vernieuwd niet meer nodig is.

'De rol van de hoofdofficier van justitie is erg belangrijk. Hij heeft volgens het Wetboek van Strafvordering de rol van poortwachter. Hij moet kritischer zijn over beslagzaken. Hij moet de inbeslagneming toetsen op recht- en doelmatigheid. Hij moet dienders op onjuiste Kvl's wijzen en kritisch oordelen of een voorwerp al op korte termijn terug kan.'
medewerker ketenbeslaghuis

- **Opslag van inbeslaggenomen voorwerpen**

Veel politiebureaus beschikken over een tijdelijke bewaar ruimte. Door twee eenheden wordt gemeld dat beheerders zijn aangesteld voor deze ruimtes, die regelmatig bijhouden wat er in de ruimtes ligt en of de Kvl op de juiste wijze is opgemaakt. Dit laatste is niet altijd het geval. Er wordt ook niet altijd netjes omgegaan met spullen. Een medewerker geeft aan dat spullen soms open en bloot, zonder verpakking op bureaus liggen. Op de ene plek wordt bijgehouden wat er de tijdelijke bewaar ruimte inkomt, op een andere plek gebeurt dit niet. Wat wel in beslag genomen is, maar niet in de tijdelijke bewaar ruimte ligt, daar is geen zicht op. Ook niet via het Beslagportaal (zie verder paragraaf 3.1 onder ICT). Er wordt gemeld dat de recherche geneigd is langer spullen onder zich te houden voor het onderzoek. Landelijk zou er geen zicht zijn op door de recherche inbeslaggenomen spullen waarover nog niet beslist is. Over de ketenbeslaghuizen wordt gezegd dat zij een goed beeld hebben van wat zij in huis hebben aan inbeslaggenomen voorwerpen. Medewerkers van de ketenbeslaghuizen gaan op gezette tijden de bureaus af en nemen inbeslaggenomen voorwerpen uit de tijdelijke bewaar ruimtes mee. Zij bepalen wat er meegaat en wat niet. Als een Kvl ontbreekt of niet volledig is, wordt het voorwerp niet meegenomen.

Voor auto's en scooters gelden soms andere procedures wat betreft de opslag. Dat verschilt per eenheid. De eenheid Amsterdam heeft een eigen sleepdienst en brengt voertuigen naar het ketenbeslaghuis. De eenheden Oost-Nederland en Oost-Brabant werken weer met een externe berger die voertuigen op het terrein van dat bedrijf stalt. Zowel de berger als Domeinen, waar voertuigen terechtkomen als ze niet kunnen worden teruggegeven, stellen de eis dat het voertuig leeg moet worden aangeleverd. Zij mogen voorwerpen uit het voertuig die niet in beslag genomen zijn vanwege integriteit niet ontvangen. Indien deze voorwerpen wel in beslag zijn genomen, dienen deze op een Kvl te worden vermeld. Als dit niet het geval is, zal Domeinen deze voorwerpen niet in ontvangst nemen. Hier ligt immers geen opdracht van het OM aan ten grondslag. De ombudsman ontvangt ook met regelmaat klachten over de wijze waarop is omgegaan met voorwerpen die zich in een inbeslaggenomen auto bevonden.

'Mijn auto is in beslag genomen omdat mijn zoon er zonder rijbewijs inzat. Ik heb daar een brief over weggedaan naar het OM. Er is toen een zaak van gekomen en die heb ik gewonnen, dus de auto zou ik terug krijgen ware het niet dat hij al weg was bij de Domeinen. Verkocht of vernietigd; dat weet niemand mij te vertellen. Waar het mij nu om gaat is dat niemand mij kan/wil vertellen waar mijn persoonlijke spullen zijn die in de auto aanwezig waren: CD's, kleren en een USB-stick. Het OM zegt dat de politie aan mij had moeten vragen om ze eruit te halen, maar dat is niet gebeurd. Nu zijn ze dus spoorloos.'

verzoeker bij de Nationale ombudsman

Openbaar Ministerie

Als de politie een voorwerp niet zelf heeft teruggegeven aan de beslagene, dient het OM te beslissen wat er met het voorwerp gebeurt. Uit de gesprekken met de verschillende instanties komt naar voren dat het lang kan duren voordat het OM een beslissing neemt over het beslag. Hiervoor genoemde oorzaken zijn: gebrek aan kennis en angst om een verkeerde beslissing te nemen. Ook bij de officieren van het OM werd, net als bij de politie, het geluid gehoord dat de afhandeling van beslag niet direct de meeste aandacht dan wel belangstelling heeft. Dit is alleen anders als een officier zich als specialist kan bezig houden met beslag.

- **ZSM**

De strafrechtelijke aanpak van veel voorkomende criminaliteit wordt steeds vaker door het OM afgedaan in plaats van door de rechter. ZSM staat voor: *Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk*. In de ZSM-werkwijze buigen politie, OM, Reclassering Nederland, Slachtofferhulp Nederland en de Raad voor de Kinderbescherming zich samen en snel over de veelvoorkomende criminaliteit. Na aanhouding van de verdachte wordt snel een beslissing genomen over hoe de zaak wordt afgedaan.¹⁸ Binnen de politie wordt eenduidig aangegeven dat er bij ZSM onvoldoende aandacht is voor beslag. Alle aandacht lijkt uit te gaan naar de verdachte, maar dat er onder deze persoon eventueel voorwerpen in beslag zijn genomen daar lijkt men bij ZSM lang niet altijd bij stil te staan.¹⁹ *'Zo-Spoedig-Mogelijk geldt niet voor beslag'*. Als mogelijke verklaring wordt genoemd dat de politieambtenaren die de aanhouding hebben verricht geen melding maken van beslag, dat coördinatoren van het verdachten afhandelteam er te weinig aandacht voor hebben of dat het beslag eenvoudigweg wordt vergeten. Het gevolg van het niet nemen van een beslissing bij ZSM is dat er op een later moment door een medewerker van het OM op het ketenbeslaghuis alsnog moet worden beslist over het beslag. Deze persoon moet zich dan weer helemaal inlezen in de zaak. Dat is dubbel werk en levert onnodige vertraging op. Ook binnen het OM geeft men aan dat ZSM en beslag op dit moment nog geen goede combinatie is. Het gebrek aan aandacht voor beslag bij ZSM heeft verschillende oorzaken. Bij ZSM dient de officier direct te beslissen op beslag (teruggeven of anders). Dit wordt aangegeven op de Kvl. Maar in negen van de tien zaken zien ze niet dat er ook zaken in beslag zijn genomen.

¹⁸ Zie om.nl

¹⁹ Zie Keten Beslagkrant nr. 12, herfst 2015.

Dan is de zaak niet goed aangeleverd door de politie of heeft het OM niet goed gekeken. Als een officier weet dat er iets in beslag is genomen dan worden de ZSM werkafspraken redelijk nageleefd, maar als het niet in het journaal staat dat er voorwerpen in beslag zijn genomen dan gaat het mis. De officier moet zich meer bewust worden van beslag en ernaar vragen. Ook wordt door het OM aangegeven dat bij ZSM een officier niet in alle gevallen van begin tot eind bij de zaak betrokken is. In dat geval is door de vele overdrachten niet altijd duidelijk wie verantwoordelijk is voor het beslag. Wordt er geen beslissing genomen dan gaan de zaken naar het ketenbeslaghuis waarna wordt geprobeerd alsnog een beslissing van het OM te krijgen. Helaas zijn officieren vaak zeer moeilijk te bereiken. ZSM zaken in combinatie met beslag leveren veel hoofdbrekens en irritatie op.

Domeinen

Domeinen is een van de bewaarders van inbeslaggenomen voorwerpen. Medewerkers van de Nationale ombudsman bezochten een opslaglocatie waar een grote hoeveelheid voorwerpen is opgeslagen. Hierbij ging het onder andere om auto's, scooters, fietsen, sieraden en kunst. Volgens de medewerkers van Domeinen wordt er nu meer opgeslagen en bewaard dan de jaren daarvoor. In 50% van de gevallen liggen voorwerpen daar in verband met waarheidsvinding, wat betekent dat die bewaard moeten blijven. Althans, zo zijn ze gelabeld, maar of dit klopt, is volgens Domeinen maar de vraag. In het Beslagportaal geeft het OM opdracht tot actie aan Domeinen. Domeinen draait vervolgens een zogenoemde vervoerslijst uit haar systeem. Aan de hand van deze lijst worden alleen die voorwerpen door Domeinen meegenomen waarvoor opdracht door het OM is gegeven. Met de ketenbeslaghuizen is een vaste dag afgesproken waarop Domeinen de voorwerpen ophaalt. Conform het vier-ogen principe worden in het kader van integriteit de voorwerpen op de opslaglocaties van Domeinen weer conform de vervoerslijst overgedragen. Domeinen gaat in totaal langs 144 afhaallocaties om voorwerpen op te halen. Auto's worden door gecontracteerde vervoerders opgehaald. De opdracht van Domeinen is dat de vervoerder bij ontvangst van de auto, het voorwerp goed bekijkt en eventuele schades goed vastlegt. De vervoerder bekijkt ook of er niet nog losse voorwerpen - die niet onder het beslag vallen - in de auto liggen. Dit allemaal in verband met eventuele latere klachten / schadeclaims en in verband met veiligheids-overwegingen.

- **Samenwerking binnen de keten**

Per politie-eenheid wordt verschillend geantwoord op de vraag naar de samenwerking met het OM. Allereerst wordt genoemd dat ook bij het OM bezuinigd wordt met als gevolg dat er soms maar beperkt beslagmedewerkers van het OM naar de ketenbeslaghuizen komen om daar daadwerkelijk beslissingen te nemen over inbeslaggenomen voorwerpen. Verder wordt genoemd dat bij parketten weer meer wordt gewerkt vanuit het idee dat administratief medewerkers alles oppakken, in plaats van te werken met specialisten op het gebied van beslag. Het gevolg is dat zaken langer blijven liggen en voorraden weer oplopen. Ook wordt gezegd dat de samenwerking verbetert als daar mensen bij betrokken zijn die beslag interessant vinden.

Er is een aantal overlegstructuren binnen de keten. De overleggen zijn voor de gehele keten: Domeinen, OM en politie. Ook is er een Landelijke Beslag Autoriteit. Deze instantie wil de ketensamenwerking bevorderen en de beslagcoördinatoren van het OM ondersteunen. De Landelijke Beslag Autoriteit geeft de parketten ook een keer per maand een managementrapportage, zodat de parketten weten hoe zij ervoor staan. Twee keer per jaar bespreekt de Landelijke Beslag Autoriteit met Domeinen de zogenoemde 'tweejaarslijst' waarop staat ten aanzien van welke voorwerpen, die al langer dan twee jaar geleden in beslag zijn genomen, nog een beslissing moet worden genomen. Deze lijst neemt de Landelijke Beslag Autoriteit mee naar de parketten en vraagt vervolgens om een beslissing.

Volgens medewerkers van Domeinen is duidelijk dat het OM bepaalt wat er met een inbeslaggenomen voorwerp moet gebeuren. Als het OM een beslissing neemt, kan Domeinen daarnaar handelen. Het probleem volgens Domeinen is dat door het OM onvoldoende wordt beslist over het beslag. Domeinen heeft als oorzaken genoemd: onderbezetting bij het OM en het niet durven nemen van beslissingen. Hierdoor blijven voorwerpen te lang in de opslag. Als een voorwerp twee jaar is bewaard en alleen de status van deponering van het OM heeft gekregen, kan het door Domeinen worden vervreemd/verkocht na opdracht van het OM. Het OM doet te weinig met de tweejaarslijst waarop de voorwerpen staan die Domeinen al meer dan twee jaar bewaart zonder dat het OM beslist wat daar mee moet gebeuren. Over 60% van de zaken op die lijst wordt nog steeds geen beslissing door het OM genomen. Overigens vindt een medewerker van een van de parketten dat Domeinen zelf te weinig actie onderneemt en onvoldoende gebruik maakt van de mogelijkheid over te gaan tot vernietiging indien het OM niet tijdig reageert op de vraag van Domeinen om toestemming voor vernietiging. Medewerkers van Domeinen geven aan dit niet te doen omdat dit niet in het systeem (Beslagportaal) kan worden geregistreerd. Domeinen hoopt in het toekomstige verbeterde Beslagportaal 2.0 dit wel te kunnen doen en dan dus wel van die bevoegdheid gebruik te kunnen maken. Een medewerker van Domeinen zou het toejuichen als het OM naar Domeinen komt en met een laptop de voorwerpen afloopt om zo ter plaatse direct beslissingen over de spullen te nemen. Dit is ook al aan het OM meegegeven, maar tot op heden is daar geen actie op ondernomen.

'Het klopt dat het OM te weinig beslissingen neemt over het beslag. Beslag hangt er een beetje bij. De officier is bezig met de verdachte en niet met het beslag. Sinds november 2015 hebben wij op ons parket een beslagofficier. Je moet officieren hebben die beslissingen willen en durven te nemen. Maar vaak zegt een officier: 'deponeren'. Officieren zijn bang om een verkeerde beslissing te nemen.'

officier van justitie

'Veel officieren van justitie weten bijvoorbeeld vaak het verschil niet tussen vervreemden en vernietigen, en zijn in de veronderstelling dat Domeinen een beslissing neemt over de goederen nadat zij zelf de beslissing deponeren (=bewaren/uitstel van beslissen) hebben afgegeven.'

management Domeinen

'Op grote schaal worden voorwerpen in beslag genomen die niet of niet snel genoeg worden teruggegeven. Het OM verwijst naar de politie en de politie zegt dat ze van het OM opdracht moeten krijgen. Ook indien er een hoger beroep of cassatie is geweest verwijst men naar een andere instantie.'

advocaat

Rapport Nationale ombudsman

In de zaken met de rapportnummers [2014/013](#) en [2016/007](#) is de gebrekkige samenwerking dan wel onderlinge afstemming een oorzaak voor de fouten die in het beslagproces zijn gemaakt. Zo speelde in 2016/007 mee dat er tegen verzoeker twee strafrechtelijke onderzoeken liepen waarbij twee politie-eenheden waren betrokken en de officier van justitie uit Amsterdam een beslissing nam over de voorwerpen die in beslag waren genomen in de strafzaak die in Den Haag tegen verzoeker liep.

ICT

In het registratiesysteem van de politie, de Basisvoorziening Handhaving (BVH), wordt onder meer een inbeslagname door de politie ingevoerd. Deze informatie wordt opgenomen in een ander systeem het zogenoemde Beslagportaal (het centrale registratiesysteem voor in beslaggenomen voorwerpen). Dit systeem is ook toegankelijk voor het OM (geautoriseerd zijn de beslagmedewerkers van de parketten). Het systeem van Domeinen is gekoppeld aan het Beslagportaal. Binnen de beslagketen en door de betrokken instanties wordt dus gebruik gemaakt van verschillende ICT-systemen; BVH, het Beslagportaal en de recherche maakt veelal gebruik van Summ-IT. De Kvl wordt door een opsporingsambtenaar die het voorwerp in beslag heeft genomen, opgemaakt in BVH of Summ-IT. Deze data worden automatisch overgezet naar het Beslagportaal en zijn ook voor de ketenbeslaghuizen direct zichtbaar. Echter als het voorwerp nog niet aanwezig is in het ketenbeslaghuis, is niet zichtbaar op welk bureau het voorwerp ligt. Daarvoor zou dan BVH moeten worden geraadpleegd. De eenheid Amsterdam heeft voor dit gat een eigen ICT-systeem bedacht, Konfisk, een soort track-and-trace systeem. BVH heeft een koppeling met Konfisk en het Beslagportaal, maar Konfisk heeft weer geen koppeling met

het Beslagportaal. Er wordt gewerkt aan een verbeterde versie van het Beslagportaal, het Beslagportaal 2.0. Mogelijk dat de fase voorafgaand aan het Beslagportaal dan ook inzichtelijk wordt gemaakt. Alle bij het beslag betrokken partijen geven aan dat automatisering rond beslag moet verbeteren, zodat een voorwerp van begin tot eind gevolgd kan worden.

3.2 Het perspectief van de burger

Beslag is een ingewikkeld proces met vergaande consequenties voor de burger namelijk het verlies van bezit en mogelijk zelfs het verlies van eigendom. Hieronder komt onder meer aan de orde op welke wijze burgers worden geïnformeerd over het beslagproces en de hun ter beschikking staande rechtsmiddelen. Tot slot komt aan de orde wat door de advocatuur naar voren is gebracht.

Informatie aan de burger

- **Informatie over de mogelijkheid van beklag**

Het is binnen de politie niet altijd duidelijk of en hoe de beslagene wordt geïnformeerd over de mogelijkheid een klaagschrift in te dienen tegen de inbeslagname. Het is niet bij iedereen bekend of de mogelijkheid van beklag wordt vermeld op het bewijs van ontvangst. Uit de door de politie-eenheden aan de Nationale ombudsman verstrekte formulieren voor het bewijs van ontvangst blijkt dat dat wel het geval is. Ook binnen het OM is het niet voor iedereen duidelijk of een beslagene wordt geïnformeerd over de mogelijkheid om beklag in te stellen. Tijdens gesprekken met het OM is aangegeven dat men niet vaak meemaakt dat er beklag tegen een inbeslagname wordt ingesteld. Gesteld is dat dit waarschijnlijk komt door het gebrek aan informatieverstrekking hierover door het OM.

'Op het bewijs van ontvangst staat wat er in beslag is genomen en door wie. Ook staat op het bewijs aangegeven dat de beslagene kan klagen over de inbeslagname.'

medewerker noodhulp

'In het bewijs van ontvangst staat niets over beklag.'

politiedewerker beslagbureau

'Ik weet niet uit ervaring of de beslagene geïnformeerd wordt over de mogelijkheid tot het indienen van een klaagschrift tegen de beslagname. Ik weet niet of er op de Kvl of op het bewijs van ontvangst informatie staat over het schorsen van het voertuig of de mogelijkheid van het indienen van een klaagschrift.'

medewerker noodhulp

- **Informatie over voertuigverplichtingen**

Wordt een voertuig in beslag genomen, dan is het voor de kentekhouder van belang te weten dat hij actie moet ondernemen om zijn voertuigverplichtingen stop te zetten. Wanneer de burger dit nalaat, kan hij worden geconfronteerd met bekeuringen voor het achterwege blijven van de APK-keuring en naheffingsaanslagen voor het niet betalen van de motorrijtuigenbelasting. Ook op het punt van de voertuigverplichtingen bestaat er onduidelijkheid over het verstrekken van informatie. Zo wordt door de politie gezegd dat bij het bewijs van ontvangst een formulier zit met informatie over het stopzetten van voertuigverplichtingen. Anderen zeggen de beslagene hier niet over te informeren.

Er wordt binnen het OM verschillend gedacht over wat van een burger kan worden verwacht in het kader van de voertuigverplichtingen. Eén medewerker stelt dat het belangrijk is dat de beslagene goed wordt geïnformeerd over onder andere de voertuigverplichtingen. Volgens die medewerker kan het niet zo zijn dat gezegd wordt dat een ieder de wet behoort te kennen en de burger dus zelf moet weten wat hij moet doen als de auto in beslag is genomen. Een andere medewerker stelt daarentegen dat de verplichting om aan de voertuigverplichtingen te voldoen bij de burger ligt. Meerdere gesprekspartners geven aan dat zij regelmatig worden gebeld met vragen als: bij wie moet ik zijn voor het beslag, waar is het beslag en kan ik mijn voorwerp terugkrijgen. Uit de gesprekken komt ook naar voren dat het voor burgers en/of advocaten lastig kan zijn om te bepalen tot welke instantie zij zich moeten richten.

Medewerkers van het OM geven aan dat Domeinen bij het verkopen van voertuigen niet zelf een vrijwaringsbewijs verstrekt, maar betrokkene hierom moet vragen. Nu het vrijwaringsbewijs²⁰ een belangrijk document is, zou Domeinen de eigenaar ook standaard bij verkoop of vernietiging van het voertuig een vrijwaringsbewijs kunnen verstrekken. Domeinen beschikt echter niet over contactgegevens. Verder wordt geopperd dat het wellicht een idee is om de eigenaar bij de beslissing om te vervreemden, vernietigen of deponeren actief te informeren dat hij een opslagverklaring bij Domeinen kan opvragen. Medewerksters van de front- en backoffice van Domeinen lieten weten dat burgers veel bellen over een vrijwaringsbewijs of een opslagverklaring. Domeinen kan niet uit eigen beweging een dergelijke verklaring naar de beslagene/eigenaar sturen, omdat Domeinen niet in de systemen kan zien wie de beslagene/eigenaar is, aldus de medewerksters.

'Bij de inbeslagname van een auto wordt ook geen informatie meegegeven over eventueel schorsen van een voertuig.'

medewerker noodhulp

'Cliënten worden hier niet op gewezen; zij weten niet, als het bijvoorbeeld gaat over auto's, dat de wegenbelasting gewoon 'doorloopt', zij weten ook niet hoe het zit met het betalen van de verzekeringspremies.'

advocaat

²⁰ Als iemand een auto laat overschrijven op naam van een derde dan ontvangt de verkoper een vrijwaringsbewijs. Hiermee kan de verkoper aantonen dat het kenteken niet meer op zijn naam staat.

- **Informatie over het verdere verloop na de inbeslagneming**

Wat gebeurt er na de inbeslagneming van een voorwerp? In een van de politie-eenheden wordt de burger meegedeeld dat men bericht ontvangt zodra het OM een beslissing heeft genomen over wat er met het inbeslaggenomen voorwerp gaat gebeuren. Hierbij wordt gezegd dat de politie geen zicht heeft op wanneer een dergelijke beslissing wordt genomen. Daarbij komt dat medewerkers van het callcenter bij de politie, waar veel vragen binnenkomen, niet weten wat de procedure is na de inbeslagneming. Een punt van verbetering zou zijn dat de medewerker van het callcenter de betrokkene gerichter gaat doorverwijzen, bijvoorbeeld naar het OM. Een medewerker van de recherche laat weten dat zij na een doorzoeking altijd een brief met informatie achterlaten. Hierop staat onder meer dat de beslagene zich telefonisch tot het betreffende team kan wenden met vragen over het beslag.

Veel medewerkers van de politie vinden dat de beslagene beter moet worden geïnformeerd over het beslagproces. Een medewerker van het parket kan zich goed voorstellen dat er burgers zijn die zich van het kastje naar de muur gestuurd voelen. Dit komt onder meer doordat het Beslagportaal niet laat zien wat er bij de politie is gebeurd. Daar is wel een politiesysteem (Konfisk) voor maar ook dat klopt niet altijd. Daarnaast wordt dit systeem alleen in de politie-eenheid Amsterdam gebruikt. Het ontbreekt voor de burger volgens Domeinen aan algemene informatie over het beslagproces; wat het traject is, wat de verantwoordelijkheid is van verschillende partijen en waar je terecht kunt met vragen. Geopperd werd dat het zinvol zou zijn meer informatie op te nemen op de website overheid.nl.

'Domeinen krijgt regelmatig boze mensen aan de lijn, met name vanwege gestelde onrechtmatigheid van de inbeslagneming. Heel soms melden mensen wel eens een kastje-naar-de-muur situatie. Het gebeurt wel dat mensen zeggen dat er nog spullen in de auto lagen en dat die er na teruggave niet meer in liggen. Domeinen kan deze mensen niet verder helpen. Dat heeft te maken met dat Domeinen voertuigen leeg aangeleverd wil krijgen, tenzij een voertuig geseald of verzegeld is. De politie moet mensen erop wijzen dat zij hun voertuig leeghalen. Domeinen weet niet of dat gebeurt. Dergelijke situaties kunnen wel een kastje-naar-de-muur verhaal opleveren. Als mensen worden terugverwezen naar Domeinen, doet Domeinen voor de zekerheid nog wel navraag op de locatie, of er nog iets ligt. De ervaring van Domeinen is dat dit meestal niet zo is.'

medewerkers front- en backoffice Domeinen

Dat het ondanks herhaaldelijk informeren bij de politie naar de stand van zaken na inbeslagneming toch gebeurt dat een voertuig na opdracht van het OM door Domeinen wordt vernietigd, kan blijken uit de volgende klacht die de ombudsman ontving:

'De politie heeft een bedrijfsbus van ons in beslag genomen, omdat een personeelslid onder invloed van alcohol achter het stuur zat. Wij hadden de bus dringend nodig voor ons beroep, maar ondanks herhaalde verzoeken bij de politie werd de bus niet teruggegeven. Toen de rechter had uitgesproken dat wij de bus terug konden krijgen, bleek dat Domeinen de bus had vernietigd.'

- **Informatie op websites van politie, OM en Domeinen?**

De Nationale ombudsman heeft de websites politie.nl, OM.nl en Domeinenrz.nl bekeken en geconstateerd dat op de site van het OM wel wat informatie is te vinden over inbeslagneming, maar zeer verspreid. Op de site van de politie is geen informatie te vinden over het beslagproces, alleen nieuwsberichten over inbeslaggenomen voorwerpen bij bepaalde acties. Op de site van Domeinen staat alleen informatie over de verkoop en veiling van voorwerpen.

'Het gebeurt heel regelmatig dat beslagene(n) gaan bellen met de politie en dat dan niet de juiste informatie wordt verstrekt.'

medewerker noodhulp politie

'Ik zou betere informatieverstrekking over het beslagproces en de rechten en plichten van beslagene(n) toejuichen. Vaak worden beslagene(n) met vragen door zowel de politie als het OM doorverwezen naar Domeinen. Domeinen weet niet wie de beslagene is dus kan daardoor geen informatie aan beslagene verstrekken.'

management van Domeinen

'Vaak begint voor de burger de ellende op het moment dat de politie goederen in beslag neemt. Cliënten weten niet wat te doen en worden vaak niet behoorlijk geïnformeerd.'

advocaat

Rapport Nationale ombudsman

In rapport [2014/029](#) gaat het om de situatie dat de auto van verzoeker gebruikt werd bij een kraak en door de politie in beslag werd genomen. Verzoeker werd door de politie als een van de verdachten in de zaak aangemerkt. Verzoeker deed een paar dagen later aangifte van diefstal van zijn auto. Verzoeker klaagde er onder meer over dat de politie hem niet had geïnformeerd over de inbeslagneming van zijn auto en dat aan hem geen bewijs van ontvangst was verstrekt. De ombudsman verklaarde de klacht gegrond. In een eerder rapport ([2007/187](#)) gaat het ook over de informatieverstrekking door de politie, in dit geval over de afhandeling van de inbeslagneming en de teruggave van de auto aan de verzekeringsmaatschappij. De ombudsman oordeelde dat de politie niet conform het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking had gehandeld.

- **Informatie over het voornemen tot vernietiging/vervreemding**

Met het al dan niet informeren van de burger over het (voornemen tot) vervreemden of vernietigen van een voorwerp wordt verschillend omgegaan. Meerdere gesprekspartners van het OM geven aan dat deze verplichting niet bestaat en een burger dan ook niet wordt geïnformeerd. Een officier van justitie heeft een andere werkwijze. Deze werkwijze houdt in dat als hij beslist dat voorwerpen kunnen worden vernietigd, dan krijgt de beslagene vooraf bericht hierover. Negentig procent reageert daar niet op. Als de beslagene aangeeft dat hij het niet eens is met de voorgenomen vernietiging, dan komt die persoon bij deze officier uit en kan het zijn dat hij alsnog beslist tot teruggave en anders kunnen mensen naar de rechter. Deze officier stuurt bij een beslissing tot vervreemding niet vooraf een bericht aan de beslagene. Over de vraag of dit wenselijk zou zijn, wordt verschillend gedacht. De ene medewerker is hier een voorstander van, maar wijst er wel op dat de processen worden verstoord met alle gevolgen van dien. Tijdens de gesprekken is ook geopperd om slechts een bericht te sturen als het gaat om een heel bijzonder of persoonlijk voorwerp. Verder werd voorgesteld om mededelingen over een mogelijke vernietiging/vervreemding niet per voorwerp te doen, maar hierover algemene informatie te geven bij het bewijs van ontvangst c.q. de kennisgeving van inbeslagneming.

'Aan wie stuur je het bericht van het voornemen tot vervreemding? Aan de beslagene en of de eigenaar? En ga je dat doen bij ieder voorwerp zoals een schroevendraaier? Dit brengt wel veel administratieve lasten met zich mee.'

beslagcoördinator parket

'Wat cliënten vaak ook niet weten - zij krijgen daaromtrent van tevoren ook in het geheel geen informatie - is dat de Domeinen vaak overgaat tot verkoop van de eigendommen, terwijl de zaak nog onder de rechter is.'

advocaat

'Ik heb zaken meegemaakt dat de officier van justitie in de raadkamer het standpunt innam dat de voorwerpen konden worden teruggegeven aan de beslagene en dat nadien bleek dat de voorwerpen al verkocht waren.'

advocaat

Volgens juridisch medewerkers van Domeinen wordt de beslagene niet geïnformeerd over een beslissing tot vervreemding of vernietiging terwijl dit wel netjes zou zijn. Het management van Domeinen noemt het idee om de beslagene een folder uit te reiken over de gevolgen van inbeslagneming. Als voorbeeld noemt hij dat de FIOD na een inval een folder achter laat over de verdere procedure.

Rapport Nationale ombudsman

In een zaak met rapportnummer [2004/112](#) heeft de ombudsman geoordeeld over de vraag of het OM een beslagene had moeten informeren over de beslissing tot vervreemding van de auto van verzoekster. De ombudsman overwoog dat de wettelijke bepalingen en het Besluit inbeslaggenomen voorwerpen geen verplichting bevatten voor de officier van justitie om de (voorgenomen) machtiging tot vervreemding kenbaar te maken aan de beslagene noch om een civiel rechthebbende in kennis te stellen van een dergelijke beslissing. De vraag was of er in dit geval sprake was van omstandigheden op grond waarvan het OM verzoekster toch had moeten informeren. De ombudsman overwoog dat verzoekster - vanwege de verschillende contacten van haar gemachtigde met het OM - duidelijk had gemaakt dat zij belanghebbende was én informatie wenste over de stand van zaken. Om die reden was het OM in dit geval gehouden verzoekster te informeren omtrent de machtiging tot vervreemding. Het OM had op dit punt volgens de ombudsman niet behoorlijk gehandeld.

In een eerdere zaak met rapportnummer [2002/043](#), waarin verzoeker er ook over klaagde dat het OM hem niet had bericht over de voorgenomen machtiging tot vervreemding van zijn auto oordeelde de ombudsman dat geen sprake was van bijzondere omstandigheden op grond waarvan het OM verzoeker had moeten inlichten over het voornemen tot vervreemding.

Klachten

De Nationale ombudsman ontvangt nog steeds met regelmaat brieven van burgers, waarin mensen schrijven dat zij niet geïnformeerd zijn over de beslissing ten aanzien van onder hen inbeslaggenomen voorwerpen. Een persoon noemde dat hij bij toeval in de veilingcatalogus van Domeinen zijn eigen auto zag staan, terwijl hij niet wist dat was beslist dat de auto mocht worden verkocht. Meerdere personen gaven aan dat zij er pas na het indienen van beklag tegen de inbeslagneming, de uitspraak van de rechter op de zitting over het tenlastegelegde feit of een klacht bij de ombudsman achter kwamen dat het voorwerp dat onder hen in beslag is genomen al was verkocht door de Domeinen. Het OM had hen niet geïnformeerd over de beslissing tot vervreemding.

• Informatie over zekerheidsstelling

Als conservatoir beslag is gelegd op een voorwerp, dan kan het OM zelf of op verzoek van onder andere de beslagene het voorwerp teruggeven, nadat zekerheid is gesteld. De zekerheid kan bijvoorbeeld bestaan uit het storten van een geldbedrag door de beslagene, waarna hij het inbeslaggenomen voorwerp terugkrijgt. Het OM informeert betrokkene niet actief over de mogelijkheid tot zekerheidsstelling.

'Zekerheidsstelling bied ik eigenlijk nooit aan. Ik kan me niet herinneren wanneer dat voor het laatst is geweest. Het is niet iets waar ik aan denk.'

officier van justitie

Onder de geïnterviewden is verschil van mening of zekerheidsstelling actief aangeboden zou moeten worden door het OM. Er zijn situaties denkbaar waarin zekerheidsstelling niet wenselijk is. Als voorbeeld is genoemd de situatie waarin een auto in beslag is genomen voor vele malen rijden zonder rijbewijs. Verder is gesteld dat men er alert op dient te zijn dat met het aanbieden van zekerheidsstelling crimineel geld kan worden witgewassen. Tijdens de gesprekken is naar voren gekomen dat te weinig aandacht is voor zekerheidsstelling bij kleinere zaken. Zekerheidsstelling komt vooral voor bij grote zaken en bijvoorbeeld dure auto's. Bij grote zaken valt veel te halen en daarom komt zekerheidsstelling daar eerder voor. Volgens het Functioneel Parket is zekerheidsstelling in het verleden wel op grotere schaal actief aangeboden of zijn mensen daar actief op gewezen, maar dan nog werd er nauwelijks meer gebruik van gemaakt door burgers. Volgens Domeinen wordt de mogelijkheid van zekerheidsstelling te weinig aangeboden. Als dat vaker zou gebeuren, dan zou de voorraad bij Domeinen veel lager zijn. Het beslag ligt dan op het geld en dat is beheersmatig veel makkelijker.

Rechtsbescherming

- **Beklag**

Als de burger zijn in beslag genomen voorwerp terug wil hebben dan kan hij beklag instellen bij de rechter.²¹ Het indienen van een klaagschrift heeft geen schorsende werking. Door een aantal officieren van justitie en door het Functioneel Parket wordt na indiening van een klaagschrift de zaak echter 'on hold' gezet en wordt wel eerst de beslissing van de rechter afgewacht. Men vindt het niet behoorlijk om in de tussenliggende periode alsnog te beslissen tot vervreemding of vernietiging of een reeds genomen beslissing uit te laten voeren. Als een klaagschrift binnenkomt terwijl een machtiging tot vernietiging of vervreemding is afgegeven, dan wordt het voorwerp - als het nog kan - teruggehaald en het proces gestopt. Toch kan het voorkomen dat dit niet op tijd lukt en dat een voorwerp bijvoorbeeld al is vernietigd. In het verleden is het wel eens voorgekomen dat een gevaarlijke hond in beslag was genomen en deze hond al voor de zitting was afgemaakt. Ook bij auto's met bijvoorbeeld een waarde van minder dan €600 geldt dat die overeenkomstig het bepaalde in het Besluit inbeslaggenomen voorwerpen snel worden vernietigd omdat - kort gezegd - bewaren niet opweegt tegen de hoge opslagkosten.²²

Bij de andere parketten worden zaken niet 'on hold' gezet. Men vindt dat niet praktisch omdat de behandeling van klaagschriften lang kan duren. Volgens een beslag-medewerker van het OM varieert dit van drie maanden tot bijna vijf maanden afhankelijk van het betreffende parket en de rechtbank. Voordat een beslissing wordt genomen op het klaagschrift kan het dus heel goed zijn dat er al een beslissing door het OM wordt genomen tot vervreemding of vernietiging. Ook komt het voor dat een voor ontvangst van het klaagschrift verstrekte opdracht tot vervreemding, ná ontvangst van het klaagschrift - doch voor behandeling door de rechter - toch wordt uitgevoerd. Een veelgehoord geluid is wel dat dit de burger niet is uit te leggen en dat het mogelijk zou moeten zijn om in het

21 Artikel 552a Wetboek van Strafvordering.

22 Besluit inbeslaggenomen voorwerpen, artikel 10, derde lid.

Beslagportaal op te nemen dat een klaagschrift is ingediend waarna men geen beslissing neemt tot na de behandeling van dat klaagschrift. Als een officier van justitie op de zitting beweert dat een voertuig terug kan, terwijl dat voertuig op dat moment al is vervreemd, dan betekent dit dat het systeem niet goed is geraadpleegd.

In het Landelijk strafprocesreglement voor de rechtbanken en het OM is bepaald dat een klaagschrift zonder spoedeisend belang binnen drie maanden na binnenkomst op een raadkamerzitting wordt behandeld.²³

'De officier van justitie op de zitting heeft over het algemeen geen idee hoe het zit met het beslag, of wat er met het voorwerp is gebeurd.'

advocaat

Rapport Nationale ombudsman

Een voorbeeld van een zaak waarin het OM verzuimt om de verkoop van inbeslaggenomen voorwerpen te voorkomen, is de zaak met rapportnummer [2016/007](#). Verzoeker was verdachte van oplichting en er werd beslag gelegd op twee horloges. Verzoeker stelde beklag in. Het OM liet weten dat het zich niet verzette tegen teruggave, maar nog voordat de rechter oordeelde dat de horloges naar verzoeker terug moesten, werden deze door Domeinen verkocht. De ombudsman was van oordeel dat het OM - gelet op de mededeling dat het OM zich niet tegen teruggave verzette - had moeten voorkomen dat de horloges zouden worden verkocht voordat de rechter uitspraak deed.

Klachten bij de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman ontvangt vaker klachten van burgers die erover klagen dat de officier van justitie op een zitting niet goed op de hoogte is van de stand van zaken. Ook van advocaten hoorde de ombudsman dat officieren van justitie op zitting soms slecht geïnformeerd zijn over de actuele status van inbeslaggenomen voorwerpen. Een voorbeeld is de zaak van Mustafa, die in november 2014 beklag instelde tegen de inbeslagneming van zijn auto in juli van 2014. Tijdens de beklagzitting stelde de officier van justitie zich op het standpunt dat er nog onderzoek aan de auto moest plaatsvinden, want er zou mogelijk een verborgen vak voor drugs aanwezig zijn. De rechter vond dat het onderzoek lang genoeg had geduurd en bepaalde dat de auto terug moest naar Mustafa. Maanden later hoort hij van het OM dat zijn auto al voor de zitting door Domeinen was verkocht.

Een ander voorbeeld is de zaak van Gerben. De politie heeft begin maart 2014 zijn auto in beslag genomen. Gerben stelt twee weken later beklag in, want hij wil zijn auto terug. Op de beklagzitting geeft de officier van justitie aan dat de auto inmiddels is vernietigd, dat hij daar geen melding van heeft gekregen en dat hij niet kan zeggen waarom de auto is vernietigd. Ook weet hij niet wat de waarde van de auto was.

²³ Landelijk strafprocesreglement voor de rechtbanken en het OM, artikel 6.2.3, zie www.rechtspraak.nl

- **Klachten en schadeclaims**

Is de burger niet tevreden met de wijze waarop de inbeslagname is verlopen dan kan hij een klacht en/of een schadeclaim indienen bij de verantwoordelijke instantie. De Nationale ombudsman heeft informatie bij de betrokken instanties opgevraagd over de klachten en schadeclaims die zij ontvangen ten aanzien van beslag. Daaruit blijkt dat burgers bij de politie met name klagen omdat ze van mening zijn dat de politie een voorwerp niet in beslag had mogen nemen. Politie, OM en Domeinen ontvangen schadeclaims vanwege de vernietiging of verkoop van voorwerpen, maar ook over het zoekraken en het beschadigd raken van voorwerpen. Omdat meerdere instanties betrokken zijn bij beslag is het voor burgers lang niet altijd duidelijk bij wie een klacht kan worden ingediend. Vaak wordt de politie als eerste benaderd. Maar ook binnen de instanties is het beslagproces vaak niet voor iedereen helder waardoor het lastig is burgers goed door te verwijzen. Uit de gesprekken tijdens het onderzoek komt naar voren dat burgers dagelijks bellen of schrijven naar de politie, OM of Domeinen met vragen over beslag en dan met name over teruggave van voorwerpen. Domeinen wordt vaak gebeld door burgers over vragen die verband houden met voertuigverplichtingen, zoals het verkrijgen van een opslagverklaring. Die verklaring geeft de periode aan waarin een voertuig stond opgeslagen bij Domeinen.

Rapport Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman ontvangt klachten over de afwikkeling van schadeclaims die te maken hebben met inbeslagneming. In rapport [2014/044](#) gaat het om de vernietiging van geluidsapparatuur, die door de politie na een melding van geluidsoverlast in beslag was genomen. De boxen waren na een machtiging van de officier van justitie vernietigd. Verzoeker klaagde over de beperkte motivering om de claim af te wijzen. De ombudsman oordeelde dat de hoofdofficier van justitie ten onrechte niet de oorspronkelijke reden voor de vernietiging had vermeld. De officier was namelijk van mening dat de kosten van bewaring van de geluidsboxen niet in redelijke verhouding stonden tot de waarde ervan en dat de geluidsboxen vervangbaar waren waarbij de tegenwaarde op eenvoudige wijze zou kunnen worden bepaald. Een ander rapport is [2010/060](#). In die zaak klaagde verzoeker erover dat de politie bij een huiszoeking een geldkistje had opengebroken en niet-afgesloten had achtergelaten. Toen hij 's avonds thuis kwam ontbrak er €1.020. De ombudsman achtte het niet terecht dat de schadeclaim door de politie was afgewezen.

Burgers klagen er bij de ombudsman ook over dat hen geen zekerheidsstelling is aangeboden en dat zij de indruk hebben dat niet is overwogen of het inbeslaggenomen voorwerp aan hen kan worden teruggegeven. Een burger schreef de ombudsman het volgende:

'Op de bewuste dag van aanhouding zijn mijn auto en andere legale voorwerpen in beslag genomen. Later heb ik een brief van de politie ontvangen om te komen tekenen voor een afstandsverklaring van al deze voorwerpen. Ik heb dit geweigerd. Nadat ik helemaal geen reactie of wat dan ook van justitie had ontvangen, heb ik een klaagschrift gestuurd naar de rechtbank. De rechter heeft mij volledig gelijk gegeven in mijn klacht. Maar op de zitting vertelde de officier van justitie opeens dat de auto zonder tussenkomst van de rechter is vernietigd. Dit is volkomen illegaal! Deze manier van handelen van de overheid getuigt van onrechtvaardigheid. Als de rechter zou hebben beslist dat mijn voorwerpen vernietigd dienen te worden, dan het zij zo. Maar een officier die zomaar zo een beslissing neemt en zonder mij ook maar de gelegenheid te geven om beroep aan te tekenen, vind ik nog triester.'

- **Teruggave**

Beslist de politie, het OM of de rechter dat de burger zijn eigendom kan terugkrijgen dan blijkt dit niet altijd makkelijk te realiseren. Teruggave van een voorwerp verloopt via de politie of Domeinen, afhankelijk van waar het voorwerp zich bevindt. Wanneer de politie overgaat tot teruggave wordt telefonisch of per brief contact opgenomen met de beslagene of eigenaar met de mededeling dat het voorwerp kan worden opgehaald. Betrokkene krijgt dan veertien dagen de tijd om zijn voorwerp op te halen. Als dit niet gebeurt, meldt de ene eenheid dat het voorwerp naar Domeinen gaat, een andere eenheid stelt dat het voorwerp wordt vernietigd. Voor ontvangst bij teruggave moet betrokkene tekenen. In BVH wordt gemuteerd dat het voorwerp is teruggegeven. Meerdere gesprekspartners geven aan dat het soms (te) lang duurt voordat een voorwerp daadwerkelijk kan worden teruggegeven. Het is niet iedereen duidelijk waar dit precies aan ligt. Het kan ook voorkomen dat het moeilijk is het inbeslaggenomen voorwerp te traceren en terug te geven bijvoorbeeld omdat er geen ontvangstbewijs is verstrekt.

'Als ik probeer iets terug te krijgen of erachter te komen waar een voorwerp überhaupt is, kom ik in een doolhof terecht waar niemand meer uitkomt; van de politie naar het OM naar Domeinen, en uiteindelijk weet niemand iets.'

advocaat

'Het vaak wekenlang (dagelijks) bellen en uiteindelijk dreigen met het doen van aangifte wegens verduistering is vaak de enige wijze waarop het OM uiteindelijk binnen enkele weken alsnog bereid blijkt te zijn om inbeslaggenomen voorwerpen retour te geven.'

een andere advocaat

Rapporten Nationale ombudsman

In de zaak met rapportnummer [2007/160](#) ging het om de teruggave van een inbeslaggenomen zaklamp. De hulpofficier van justitie had op de dag dat verzoeker werd aangehouden als verdachte van diefstal al besloten dat deze terug kon. Verzoeker stelde dat hij de zaklamp niet had teruggekregen. De registratie over de teruggave bood geen uitsluitel of en aan wie de zaklamp was teruggegeven. Een ondertekend bewijs van teruggave ontbrak ook. Voor de Nationale ombudsman was duidelijk geworden dat de politie tekort was geschoten in de administratieve verwerking van de teruggave van de zaklamp, waardoor niet meer kon worden vastgesteld wat er met de zaklamp was gebeurd. Meer in het algemeen merkte de Nationale ombudsman in dit rapport op dat deze casus aantoonde dat een nauwkeurige administratie voor de overheid van onmiskenbaar belang is bij de zorg voor voorwerpen van burgers die tijdelijk onder haar verantwoordelijkheid vallen.

In de zaak waar rapport [2014/013](#) op ziet, klaagde verzoeker erover dat hij en zijn advocaat vele pogingen hadden ondernomen om duidelijkheid te krijgen over hoe hij de spullen die onder hem in beslag waren genomen en waarvan al was bepaald dat deze terug konden, snel terug kon krijgen. De Nationale ombudsman achtte de klacht gegrond. Politie en OM hadden langs elkaar heen gewerkt, naar elkaar verwezen en zowel onderling als naar verzoeker was sprake van miscommunicatie.

In de zaak met rapportnummer [2014/175](#) klaagde een advocaat erover dat hij onevenredige inspanningen heeft moeten verrichten om een inbeslaggenomen geldbedrag terug te krijgen, nadat zijn cliënt door de rechtbank was vrijgesproken. Verzoeker wilde een vergoeding voor de extra inspanningen die hij had moeten verrichten om het geldbedrag terug te krijgen. De ombudsman stelde vast dat verzoeker veel meer inspanningen had moeten verrichten dan bij wijze van gratis nazorg aan zijn cliënt redelijk, voorzienbaar en acceptabel zou zijn geweest.

In de zaak met rapportnummer [2015/099](#) speelde dat onder verzoeker conservatoir beslag was gelegd op €800. Het OM had besloten dat het geld terug kon, maar maakte het geld over naar de broer van verzoeker, die medeverdachte was. Verzoeker stelde dat hij geen contact meer had met zijn broer en dat hij al maanden bezig was om het geld terug te krijgen van het OM, maar zonder succes. Naar aanleiding van het onderzoek van de ombudsman betaalde justitie alsnog de €800 aan verzoeker.

In zijn rapport met nummer [2007/250](#) 'Taxaties door Domeinen op waarde geschat' vroeg de Nationale ombudsman in zijn woord vooraf aandacht voor het volgende door hem gesignaleerde knelpunt. Hij gaf aan dat en waarom de wettelijke vergoedingsregeling in geval van een last tot teruggave waaraan niet kan worden voldaan omdat de betreffende auto is verkocht of vernietigd, tot oneerlijke uitkomsten kan leiden. Volgens de ombudsman zou een vergoeding van de vervangingswaarde in veel gevallen veel eerlijker zijn dan - zoals wettelijk is bepaald - uitbetaling van de verkoopopbrengst of van de getaxeerde waarde.

Klachten bij de Nationale ombudsman

De ombudsman heeft in 2014 bij het OM aandacht gevraagd voor de klachten die hij ontvangt over de inbeslagneming. Het gaat hierbij onder meer om inbeslaggenomen voorwerpen die moeten worden teruggegeven aan de burger. Het initiatief om duidelijkheid te krijgen over een inbeslaggenomen voorwerp ligt vaak volledig bij de betrokken burger. Burgers moeten over een flinke dosis doorzettingsvermogen beschikken om hun voorwerpen uiteindelijk terug te krijgen.

In een aantal zaken waarin burgers klaagden over het niet terugkrijgen van inbeslaggenomen voorwerpen heeft de ombudsman geïntervenieerd bij het OM. In een zaak uit 2014 wilde verzoeker weten wat er met zijn auto was gebeurd. De rechtbank had al bepaald dat deze terug moest naar verzoeker. Na een interventie bij het OM werd duidelijk dat de auto inmiddels was verkocht. Verzoeker ontving vervolgens de verkoopopbrengst. In een andere zaak waren meerdere telefoons in beslag genomen. De officier van justitie had inmiddels toegezegd dat deze terug konden naar verzoeker, maar verzoeker had de telefoons nog niet terug. Na een interventie van de ombudsman is dit alsnog geregeld. En in een zaak uit 2015 was er onder verzoeker conservatoir beslag gelegd op geld, sieraden en kunst. Tijdens een zitting had het OM laten weten dat de voorwerpen terug konden naar verzoeker, maar teruggave bleef uit. Na een interventie van de ombudsman is dit alsnog gerealiseerd.

- **Informatie van de advocatuur**

De Nationale ombudsman heeft in het kader van het onderzoek informatie ingewonnen bij de advocatuur. Uit deze informatie komt - samengevat - naar voren dat in zijn algemeenheid goede informatie aan de beslagene ontbreekt, er slordig wordt omgegaan met inbeslaggenomen voorwerpen waardoor deze soms zoekraken en dat de officier van justitie op de zitting slecht geïnformeerd is. Over de informatieverstrekking wordt meer specifiek gezegd dat dossiers vaak geen Kvl bevatten, dat aan de beslagene geen informatie wordt verstrekt over het voornemen tot vervreemding of vernietiging en dat geen informatie wordt gegeven over het schorsen van een kenteken. Volgens advocaten weten beslagene niet dat beklag geen schorsende werking heeft en evenmin dat de mogelijkheid tot zekerheidsstelling bestaat. Advocaten geven ook aan dat het OM slecht te bereiken is en niet reageert op terugbelverzoeken. Het is niet duidelijk wie men van de betrokken organisaties kan aanspreken als het gaat om vragen over beslag. Ook over de procedure met betrekking tot teruggave van voorwerpen bestaat onvrede. Het komt niet

alleen regelmatig voor dat teruggave is gelast, maar dat dit niet meer mogelijk is omdat het voorwerp al is vernietigd of vervreemd; eigenlijk verloopt het gehele proces van teruggave erg moeizaam en traag.

*'Geachte ombudsman,
Ik reageer graag op uw oproep, omdat het - vaak - stuitend te noemen is hoe het OM /
Domeinen omgaan met eigendommen van verdachten / burgers, terwijl de rechter vaak
nog niet gesproken heeft.'*

advocaat

- **WODC-rapport over inbeslaggenomen elektronische gegevensdragers**

In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Veiligheid en Justitie is onderzoek verricht naar de opsporingspraktijk omtrent de inbeslagneming.²⁴ De onderzoekers constateren dat de afweging omtrent de in beslag te nemen voorwerpen sterk afhankelijk is van enerzijds de verdenking van het strafbare feit en de omvang van het onderzoek, maar anderzijds ook van de bij de inbeslagneming betrokken autoriteit. Bij de doorzoeking ter inbeslagneming, onder leiding van een officier van justitie of rechter-commissaris, lijken - afhankelijk van de omstandigheden - in die afweging de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit meer te worden betrokken. Verder geven de onderzoekers aan dat uit de reacties van de respondenten (opsporingsambtenaren) blijkt dat het onderscheid tussen de terminologie van de Kvl en het bewijs van ontvangst beperkt bekend is.

- **Brief van de minister van Veiligheid en Justitie d.d. 31 mei 2016**

Mede naar aanleiding van de televisie-uitzending van EenVandaag van 28 mei 2016 over het beslagproces²⁵ informeerde de minister de Kamer over het belang van een zorgvuldig en integer beslagproces. In deze brief worden onder meer ingezette verbetermaatregelen vermeld. De minister verwijst in zijn brief ook naar dit onderzoek van de Nationale ombudsman.²⁶ De minister geeft aan dat naar aanleiding van eerdere bevindingen van de Inspectie van Veiligheid en Justitie en het WODC rapport 'Goed Beslagen' de politie een verbetertraject is gestart ten aanzien van het beslagproces.²⁷ De verbeteringen betreffen het werkproces, de opleidingen, de ICT en de ketenbrede samenwerking. De minister wijst op een aantal 'roadshows' dat is georganiseerd met als doel het kennisniveau van de hulpofficieren van justitie te verhogen. Daarnaast is een e-learning module ontwikkeld. Deze opleiding werd ingebed in het traject professionalisering hulpofficieren. Verder heeft de politie aanpassingen voorzien in de ICT om het beslagproces beter te ondersteunen. Samen met, onder meer, het OM en Domeinen is de politie bezig met het verder ontwikkelen van het ketenbrede Beslagportaal. Tot slot doet de politie onderzoek naar de aanpassing van de gehele beslagadministratie op de lange termijn, aldus de minister.

24 Onderzoek aan inbeslaggenomen elektronische gegevensdragers en geautomatiseerde werken ten behoeve van de opsporing en vervolging van strafbare feiten, WODC, medio 2016.

25 In deze uitzending gaven strafrechtadvocaten aan dat zij diverse gevallen zijn tegengekomen waarin inbeslaggenomen voorwerpen spoorloos zijn verdwenen.

26 Tweede Kamer, vergaderjaar 2015-2016, 29 628, nr. 639.

27 Zie onder meer Kamerstuk 29 628, nr.418.

- **Weg is pech, of: rechtsbescherming rond vernietiging of vervreemding van in het belang van de strafvordering inbeslaggenomen voorwerpen²⁸**

Mevrouw prof. mr. dr. F. Vellinga-Schootstra beschrijft in haar artikel het tekort aan mogelijkheden om op te komen tegen een (al dan niet voorgenomen) vernietiging of vervreemding van inbeslaggenomen voorwerpen. In die zin liet de heer mr. M.J. Borgers zich ook al uit in 2000.²⁹ Mevrouw Vellinga-Schootstra concludeert dat de rechtsbescherming uiterst schamel is. Zij wijst op de uitwerking van artikel 117 Sv. Zo kan een inbeslaggenomen oude maar goed onderhouden auto, die voor de eigenaar nog van grote waarde is, zonder rechterlijke toetsing worden verkocht omdat hetzij de kosten van opslag te hoog zouden oplopen, hetzij de waarde makkelijk te bepalen is en het voorwerp op zichzelf vervangbaar is. De opbrengst zal in de regel verwaarloosbaar zijn vergeleken met de waarde die de auto voor de eigenaar heeft. Mocht de rechter later in de strafzaak oordelen dat de auto moet worden teruggegeven aan de eigenaar, dan is de uitkering van de opbrengst van de verkoop aan de eigenaar een wel heel schrale troost. Voor dat geld zal hij immers niet gauw de hand kunnen leggen op een auto die de zijne qua staat van onderhoud kan vervangen. Hier geldt dat de waarde die de voorwerpen voor de eigenaar vaak hebben ver uitstijgt boven de dagwaarde die de voorwerpen hebben bij de verkoop. Met name ten aanzien van voorwerpen die voor de betrokkene een aanzienlijke waarde hebben terwijl de boekwaarde gering is, wekt de afwezigheid van een voorafgaande rechterlijke toets voor de vernietiging of vervreemding verbazing: weg is pech.

28 Bijdrage van juli 2016; gepubliceerd in: 'Gehoord de Procureur-Generaal', opstellen aangeboden aan professor mr. J.W. Fokkens ter gelegenheid van zijn afscheid als Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden.

29 M.J. Borgers, 'Rechtsbescherming bij vervreemding van inbeslaggenomen voorwerpen', *Delict en Delinquent* 2000, pg.449 e.v.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Inleiding

In de media valt regelmatig te lezen dat de politie of een andere opsporingsdienst in het kader van een opsporingsonderzoek spullen in beslag neemt. Maar wat gebeurt er eigenlijk met die spullen en waar gaan die spullen naar toe? Achter het proces van inbeslagneming blijkt een hele wereld schuil te gaan. Zo nam de politie vorig jaar ruim 200.000 voorwerpen in beslag en bewaarde Domeinen in april 2016 zo'n 70.000 inbeslaggenomen voorwerpen met een getaxeerde waarde van ruim 46 miljoen euro. Het Openbaar Ministerie had op 6 januari 2016 voor bijna 1,5 miljard euro conservatoir beslag gelegd.

Het gaat niet alleen om grote aantallen. Bij het proces van inbeslagneming zijn vele (onderdelen van) instanties betrokken, zijn er diverse overdrachtsmomenten, verschillende ICT-systemen en zijn er meerdere wetten en regelingen van toepassing. De politie neemt in beslag, het OM beslist en Domeinen voert die beslissing uit, is een te simpele weergave van de werkelijkheid. Het beslagproces is groot en complex.

De Nationale ombudsman heeft zich in het onderzoek de vraag gesteld wat de positie is van de burger in dit ingewikkelde proces van inbeslagneming. Wordt voldoende rekening gehouden met zijn belangen en kijken instanties op gezette tijden ook door de bril van de burger naar hun eigen proces? Met andere woorden: heeft de overheid ervoor gezorgd dat het perspectief van de burger geborgd is in de uitvoeringspraktijk bij het in beslag nemen van voorwerpen?

4.2 Beoordeling

De Nationale ombudsman vindt dat het perspectief van de burger geborgd moet worden in alles wat de overheid doet. Hij doet dit door burgers op weg te helpen als het misgaat tussen hen en de overheid en door overheden uit te dagen anders te kijken naar processen en ontwikkelingen. Ook in gevoelige maatschappelijke vraagstukken denkt de ombudsman na over manieren van communiceren en hoe je met betrokken burgers omgaat.

De ombudsman beoordeelt het beslagproces op de volgende drie onderwerpen:

- informatieverstrekking aan de burger;
- samenwerking binnen de keten;
- rechtsbescherming.

Informatieverstrekking aan de burger

Het vereiste van goede informatieverstrekking houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf.

Als de politie een voorwerp in beslag neemt, dan heeft een burger dat voorwerp niet (meer) tot zijn beschikking. Gelet op deze inbreuk vindt de Nationale ombudsman het van

groot belang dat betrokken instanties de burger uit eigen initiatief, goed informeren. Goede informatieverstrekking kan er onder meer voor zorgen dat een burger weet wat zijn rechten en plichten zijn. Dit biedt de burger vervolgens de mogelijkheid om zijn rechten uit te oefenen.

De Nationale ombudsman stelt vast dat de burger, nadat een voorwerp onder hem in beslag is genomen, nauwelijks door de betrokken instanties over zijn rechten en plichten en de vervolgstappen in het proces wordt geïnformeerd. De burger weet niet waar het voorwerp is en wat er mee gaat gebeuren. De Nationale ombudsman kan zich dan ook al met al goed voorstellen dat de burger het gevoel heeft dat het voorwerp na inbeslagneming in een black box is beland. Dat is met name een probleem bij voorwerpen die snel worden vervreemd, zoals auto's. Als de burger niet snel in actie komt, is zijn auto verkocht of vernietigd. De Nationale ombudsman signaleert de volgende knelpunten:

1. lang niet altijd ontvangt de burger van de politie een bewijs van ontvangst, terwijl dit voor de burger een belangrijk formulier is. Daarop staat wat er onder hem in beslag is genomen en wat hij eventueel tegen de inbeslagneming kan doen. Ook gebeurt het dat op het bewijs van ontvangst niet alle inbeslaggenomen voorwerpen staan vermeld;
2. bij de inbeslagneming van een voertuig wordt de burger niet altijd gewezen op het feit dat hij zelf verantwoordelijk blijft voor de verzekering en APK-plicht, ook in het geval de burger afstand heeft gedaan van de auto, motor, brommer of scooter;
3. inbeslaggenomen voertuigen moeten leeg worden aangeboden bij Domeinen en bij externe bergingsdiensten, waar sommige politie-eenheden gebruik van maken. Burgers worden er onvoldoende over geïnformeerd dat zij na inbeslagneming hun spullen uit het voertuig moeten halen (voor zover die voorwerpen niet onder het beslag vallen);
4. het OM beslist wat er met een inbeslaggenomen voorwerp gebeurt (tenzij de politie het al heeft teruggegeven). Het OM is niet verplicht om de burger te informeren over zijn beslissing. Het OM doet dat ook niet en op zichzelf kan de Nationale ombudsman dat begrijpen. Het zou onwerkbaar zijn als het OM bij elke inbeslaggenomen schroevendraaier de burger moet informeren over haar beslissing tot bijvoorbeeld vernietiging. Dit is anders als sprake is van bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld als het om waardevolle of zeer persoonlijke voorwerpen gaat. De situatie is ook anders als de burger zich actief bij politie of het OM meldt, met de mededeling dat hij zijn spullen terug wil, zoals de Nationale ombudsman in rapport [2004/112](#) heeft overwogen;
5. verder is uit het onderzoek naar voren gekomen dat aan de beslagene/eigenaar lang niet altijd informatie wordt verstrekt over de mogelijkheid een klaagschrift in te dienen tegen het beslag en evenmin over het feit dat beklag geen opschortende werking heeft. Dus ondanks dat een klaagschrift is ingediend, kan het voorwerp vervreemd dan wel vernietigd worden;
6. daarnaast wordt de burger niet standaard geïnformeerd bij welke instantie hij terecht kan met vragen over het beslag. De Nationale ombudsman heeft goede voorbeelden

gezien waarin het wel gebeurt. Zo wordt er bij geplande doorzoeken een brief met contactgegevens achtergelaten. Maar in andere gevallen heeft een politieambtenaar die het voorwerp in beslag heeft genomen de zaak vaak al overgedragen. Bij wie kan de burger dan terecht? Hierdoor komt het regelmatig voor dat een burger van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Ook binnen de keten wordt een aanspreekpunt voor de burger gemist;

7. het OM communiceert niet actief met de burgers over de mogelijkheid van zekerheidstelling bij conservatoir beslag;
8. dat de burger om een opslagverklaring of vrijwaringsbewijs kan vragen, wordt niet actief door betrokken instanties gecommuniceerd. De documenten worden meestal ook pas verstrekt als de burger daar zelf om vraagt;
9. op de websites van de politie, het OM of Domeinen is vrijwel geen praktische informatie te vinden over hoe het beslagproces in elkaar zit en wat een burger mogelijk kan doen tegen de inbeslagneming of bij welke instantie hij terecht kan met vragen.

Nu de informatieverstrekking aan de burger op de hierboven genoemde punten te wensen overlaat, is de Nationale ombudsman van oordeel dat in het beslagproces onvoldoende wordt voldaan aan het vereiste van goede informatieverstrekking.

Samenwerking binnen de keten

Het vereiste van goede samenwerking houdt in dat de overheid op eigen initiatief in het belang van de burger samenwerkt met andere (overheids-)instanties, zodat snel en slagvaardig gehandeld wordt en de burger niet van het kastje naar de muur wordt gestuurd. De Nationale ombudsman constateert dat de samenwerking binnen de keten van betrokken overheidsinstanties op de volgende punten niet goed verloopt en dat de burger daar ook last van kan hebben:

1. de kwaliteit van de Kvl is nog niet op orde. De ombudsman heeft te vaak gehoord dat een Kvl onvolledig of verkeerd is ingevuld. Als de administratie niet deugt, dan kunnen de volgende instanties in de keten daar last van hebben. Een ander punt is dat een onvolledig of onjuist ingevulde Kvl (of een onzorgvuldige verslaglegging tijdens het beslagproces in zijn geheel) ook discussies kan opleveren over de integriteit van betrokken medewerkers;
2. het kennisniveau van de betrokken medewerkers is niet op peil. Politie-medewerkers verstrekken niet altijd een bewijs van ontvangst aan de beslagene. Hulpofficieren van justitie (de poortwachters van het beslagproces) zijn nog onvoldoende kritisch op wat er in beslag wordt genomen en volgens Domeinen weten veel officieren van justitie het verschil niet tussen vervreemden en vernietigen en gaan zij ervan uit dat als zij beslissen om een voorwerp te deponeren, dat Domeinen zelf beslist of zij een voorwerp gaan verkopen. Door de reorganisatie bij de politie en het OM verdwijnen ook gekwalificeerde medewerkers of wordt er juist weer gewerkt met generalisten, terwijl beslag om specialistische kennis vraagt. De Nationale ombudsman heeft interessante voorbeelden gehoord over manieren om personeel bij te scholen, maar denkt dat er meer en blijvende aandacht voor moet zijn;

3. de ICT-systemen sluiten onvoldoende op elkaar aan en het is nog niet mogelijk om een inbeslaggenomen voorwerp van begin tot eind te volgen. Het Beslagportaal is het systeem dat politie, OM en Domeinen gebruiken om inbeslaggenomen voorwerpen te verwerken, maar het systeem 'ziet' bijvoorbeeld niet wat er op de verschillende politiebureaus aan inbeslaggenomen voorwerpen ligt. Het ontbreken van een goed track-and-trace systeem bemoeilijkt de samenwerking tussen de instanties. Daarnaast spreekt het voor zich dat de betrokken overheidsinstanties de burger alleen goed kunnen informeren als ze zelf goed geïnformeerd zijn. Verder kan het door gebrekkige registratie en/of informatie-uitwisseling voorkomen dat een officier van justitie of rechter bepaalt dat een voorwerp terug kan naar de beslagene/eigenaar, maar later blijkt dat dit voorwerp al is vervreemd of vernietigd;
4. beslag is gedoe; dat is wat de ombudsman veelvuldig heeft gehoord. Beslag hobbelt achter de strafzaak aan en 'moet ook nog gebeuren'. Dit draagt er niet aan bij dat informatie over een inbeslagneming zorgvuldig wordt geregistreerd, bijgehouden en uitgewisseld. Bij ZSM is nog onvoldoende aandacht voor beslag, met als gevolg dat OM-medewerkers zich later nog een keer over de zaak moeten buigen en er pas dan wordt besloten wat met het inbeslaggenomen voorwerp moet gebeuren;
5. de betrokken instanties zijn teveel gericht op het interne proces en vergeten de burger. De betrokken instanties hebben diverse overlegstructuren en bij politie en OM zijn teams die het beslagproces continu proberen te verbeteren. De Nationale ombudsman ziet dat er bij betrokken instanties een wil is om te innoveren en het proces nog zorgvuldiger te laten verlopen. De Nationale ombudsman heeft echter de indruk dat de focus teveel ligt op efficiëntie, kostenbesparing, beperking van de doorlooptijden etc., terwijl er nauwelijks aandacht is voor rol en positie van de burger in het geheel.

De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de informatie-uitwisseling tussen de ketenpartners nog onvoldoende is. Nu niet alle ketenpartners steeds over de juiste en actuele informatie beschikken. Er wordt in het beslagproces niet voldaan aan het vereiste van goede samenwerking.

Rechtsbescherming

Het beginsel van fair play brengt met zich mee dat de overheid de burger de mogelijkheid geeft om zijn procedurele kansen te benutten. De overheid zorgt daarbij voor een eerlijke gang van zaken.

Ook ten aanzien van de rechtsbescherming stelt de Nationale ombudsman een aantal knelpunten vast:

1. als de beslagene het niet eens is met een inbeslagneming, kan hij beklag instellen bij de rechtbank. Bij het indienen van het klaagschrift is de burger veelal in de veronderstelling dat het voorwerp nog bestaat en onder de macht van de overheid is. De praktijk leert dat dit gemakkelijk anders kan zijn. Uit klachten en signalen van de advocatuur blijkt dat voorwerpen soms al zijn vernietigd of verkocht of dat dit lopende de beklagprocedure gebeurt. De burger wordt in de meeste gevallen niet

geïnformeerd over een beslissing tot vernietiging of vervreemding en beklag heeft geen opschortende werking, iets waarvan de ombudsman zich afvraagt of elke beslagene daarvan op de hoogte is. Uit het onderzoek van de ombudsman is gebleken dat sommige parketten een zaak standaard 'on hold' zetten, na ontvangst van een klaagschrift. Andere parketten doen dit weer niet. Voor de burger hangt het er dus van af door welk parket zijn zaak wordt behandeld. De ombudsman vindt dat onwenselijk, het OM zou daarin één lijn moeten trekken. De wet verplicht het OM niet te wachten met het vervreemden of vernietigen van een voorwerp totdat de rechter op het klaagschrift heeft beslist. Vanuit het burgerperspectief juicht de Nationale ombudsman het standaard 'on hold' zetten toe. Aan de andere kant realiseert de Nationale ombudsman zich dat het niet werkbaar is om in elk geval waarin beklag wordt ingesteld te wachten met het vervreemden of vernietigen van een voorwerp. Daarom is de ombudsman van oordeel dat er in elke beklagzaak - binnen een korte termijn na het indienen van het klaagschrift - minimaal een afweging dient plaats te vinden door het OM. Bij dit beslismoment moet worden beoordeeld of het voorwerp kan worden teruggegeven en, zo nee, of moet worden gewacht met vervreemden/vernietigen totdat de rechter heeft beslist op het klaagschrift. Bij de vraag of de zaak 'on hold' moet worden gezet, kan bijvoorbeeld worden meegewogen hoe kansrijk het beklag is en of het voorwerp vervangbaar is of niet;

2. de officier van justitie is op zitting niet altijd goed geïnformeerd over de status van een inbeslaggenomen voorwerp. De Nationale ombudsman vindt dat een officier van justitie een rechter goed moet voorlichten. Voor een burger valt het ook niet te begrijpen dat een officier van justitie op zitting niet weet wat er met een in beslaggenomen voorwerp is gebeurd of een standpunt inneemt dat naderhand niet blijkt te kloppen.

Nu binnen de parketten niet één lijn wordt gehanteerd ten aanzien van het 'on hold' zetten van zaken, een afweging in dat verband onvoldoende plaatsvindt en officieren van justitie op zitting niet steeds goed geïnformeerd zijn, is de Nationale ombudsman van oordeel dat het OM op deze punten handelt in strijd met het beginsel van fair play.

4.3 Aanbevelingen

Gezien hetgeen hiervoor is overwogen, doet de Nationale ombudsman de volgende aanbevelingen.

Zorg ervoor dat bij inbeslagneming van voorwerpen aan de beslagene/eigenaar schriftelijk informatie wordt verstrekt, bijvoorbeeld in de vorm van een folder, over het proces en over zijn rechten en plichten. Zorg er tevens voor dat de websites van de politie, het OM en Domeinen eenduidige - en voor zover mogelijk identieke - informatie over het beslagproces bevatten. Besteed hierbij in ieder geval aandacht aan:

- het stopzetten van voertuigverplichtingen;
- de mogelijkheid tot zekerheidsstelling;

- de beklagprocedure;
- de omstandigheid dat een voorwerp kan worden vervreemd of vernietigd tijdens de beklagprocedure;
- met wie en hoe de burger contact kan opnemen met vragen over het beslag.

Verbeter de informatie-uitwisseling binnen de keten. Hierbij kan gedacht worden aan een voor alle ketenpartners toegankelijk en werkbaar registratiesysteem waarin het hele beslagproces van begin tot eind gevolgd kan worden. Andere aandachtspunten zijn het verbeteren van praktische kennis over beslag bij de politie, waaronder de hulpofficier van justitie, en het OM. De ZSM-praktijk verdient hierbij bijzondere aandacht.

Waarborg dat binnen een korte termijn na het indienen van een klaagschrift door het OM wordt beoordeeld of een voorwerp kan worden teruggegeven en, zo nee, of moet worden gewacht met vervreemden/vernietigen van het voorwerp totdat de rechter heeft beslist op het klaagschrift.

4.4 Reactie betrokken instanties

De Nationale ombudsman heeft het verslag van bevindingen inclusief de concept-beoordeling en aanbevelingen aan de politie, het OM, het Ministerie van Veiligheid en Justitie en Domeinen gestuurd, zodat de instanties hierop konden reageren. De politie geeft in de reactie aan zich te herkennen in de door de ombudsman beschreven uitvoeringspraktijk en de gedane aanbevelingen. Het OM heeft in algemene zin laten weten de door de Nationale ombudsman geconstateerde knelpunten te onderkennen en zijn adviezen te onderschrijven. Domeinen heeft laten weten de aanbevelingen van de Nationale ombudsman ter harte te nemen. Tekstuele reacties van de bestuursorganen hebben op een aantal punten in het verslag van bevindingen geleid tot aanpassingen. Hieronder volgt per aanbeveling de inhoudelijke reactie van de betrokken instanties.

Informatieverstrekking aan de burger

- **Reactie politie**

De politie geeft aan dat verbeteringen nodig zijn waar het gaat om het gebruik van het Bewijs van ontvangst (BVO). Niet alleen moet de bestaande mogelijkheid om een ontvangstbevestiging te verstrekken consequent worden toegepast ook kan het bewijs zelf worden verbeterd door het uit te breiden met onder meer informatie over het proces van inbeslagname, over het indienen van beklag bij de rechter, over de zekerheidsstelling en over voertuigverplichtingen. Daarnaast moet vermeld worden waar betrokkene informatie kan opvragen over wat er nu gaat gebeuren na de inbeslagneming. De politie laat weten met het OM (zie reactie van het OM hierna) te onderzoeken op welke wijze een centraal informatiepunt voor de burger kan worden ingericht. Dit centrale punt zou tevens de informatieverstrekking kunnen monitoren. Tot slot laat de politie weten, dat naar aanleiding van de discussies die wel eens ontstaan over voorwerpen die al dan niet zijn achtergebleven in inbeslaggenomen auto's, te onderzoeken of de werkwijze op dit punt kan worden verbeterd.

- **Reactie OM**

Het OM ziet mogelijkheden om de burger na de inbeslagname beter te informeren over de beslagprocedure, over de mogelijkheden om aan informatie over het beslag te komen en over de mogelijkheden om op te komen tegen het beslag. In overleg met de politie en Domeinen zal het OM op korte termijn met verbetervoorstellen gaan komen. Eén van de opties, zie ook de reactie van de politie op dit punt, zou kunnen zijn dat hiervoor een centraal punt wordt ingericht (met een website en één telefoonnummer). Het OM is het eens met de aanbeveling van de Nationale ombudsman om praktische informatie te verstrekken over de mogelijkheid van zekerheidsstelling bij conservatoir beslag en over de mogelijkheid tot indienen van een klaagschrift. Daarbij dient de burger er volgens het OM ook op te worden gewezen dat het inbeslaggenomen voorwerp kan worden vernietigd.

- **Reactie Domeinen**

Domeinen heeft laten weten dat de aanbeveling van de Nationale ombudsman over informatieverstrekking aan de burger zal worden besproken in de eerstvolgende Regieraad Beslag.

Samenwerking binnen de keten

- **Reactie politie**

De politie schrijft in haar reactie dat de Kvl het startdocument is waar de vervolgstappen op worden gebaseerd en dat recentelijk een groot aantal wijzigingen aan die Kvl is aangebracht waardoor de processtappen voor de afhandeling beter worden gestuurd. Het is de hulpofficier van justitie die de eerste voortgangsbeslissing neemt over het beslag. Om de kennis en vaardigheid van de hulpofficieren te verbeteren worden zij op dit moment bijgeschoold. Daarnaast worden op elk basisteam, district of dienst hulpofficieren Beslag aangewezen die zorgdragen voor een juiste en zorgvuldige uitvoering van beslag. Ook wordt het beheer op de inbeslaggenomen voorwerpen versterkt. Het Beslagportaal moet zorgen voor een juiste, volledige en actuele ketenregistratie van inbeslaggenomen voorwerpen. Momenteel wordt bij alle ketenpartners geïnventariseerd welke wensen tot verbetering er zijn zodat deze worden meegenomen bij de verdere ontwikkeling van het Beslagportaal (Beslagportaal 2.0).

- **Reactie OM**

Het OM onderschrijft dat er in de samenwerking tussen de ketenpartners verbeteringen mogelijk zijn. Hierbij wijst het OM er wel op dat in de afgelopen jaren maatregelen in gang zijn gezet om het beslagproces te verbeteren. In de loop van de tijd is het Beslagportaal diverse keren verbeterd en zijn de beperkingen ervan in beeld. Met de ketenpartners is inmiddels gestart met het ontwikkelen van een nieuwe en verrijkte versie van het Beslagportaal waarin de wensen vanuit de gehele keten zijn verwerkt. Hiermee wordt volgens het OM niet alleen de samenwerking in de keten verstevigd, maar zal ook de burger beter kunnen worden geïnformeerd over het beslag. Het OM erkent dat het beslagproces bij ZSM nog niet voldoende is geborgd. Het OM stelt dat binnen de organisatie een programma loopt dat is gericht op het realiseren van verbeteringen en

borging van strafvorderlijke kwaliteit van de kritische werkprocessen. In dit programma is ook het beslag bij ZSM opgenomen.

- **Reactie Domeinen**

Domeinen heeft aangegeven dat een eerste aanzet tot digitale informatie-uitwisseling binnen de keten is gegeven met het ontwikkelen van Beslagportaal 2.0. Verder bestaat er een periodieke Ketenbeslagkrant die binnen de keten van politie, OM en Domeinen wordt verspreid. Ook organiseert de Regieraad Beslag sinds enige jaren een Ketenbeslagdag voor de medewerkers uit de beslagketen.

Rechtsbescherming

- **Reactie politie**

De voorlichting aan burgers over het beslagproces en de mogelijkheid om beklag tegen de inbeslagname in te dienen, moet worden verbeterd. De rol van de politie hierbij is om burgers te informeren en door te verwijzen naar het nog in te richten centrale informatiepunt bij het OM.

- **Reactie OM**

Het OM stelt dat een burger over de mogelijkheid van vernietiging van een inbeslaggenomen voorwerp dient te worden geïnformeerd. Verder heeft het OM erkend dat het niet juist is dat sommige parketten naar aanleiding van een ingediend klaagschrift wachten op de beslissing van de rechter en de beslagprocedure 'on hold' zetten en andere parketten dit niet doen. Het OM zal met een uniforme en landelijke richtlijn komen. Ook de aanbeveling van de ombudsman om te waarborgen dat binnen korte termijn na indiening van een klaagschrift door het OM wordt beoordeeld of het voorwerp kan worden teruggegeven, zal worden meegenomen bij het ontwerp van een landelijke richtlijn. Verder verwacht het OM dat de versterking van de samenwerking in de keten er tevens voor zal zorgen dat de informatie waarover een officier van justitie ter zitting beschikt actueler en completer zal zijn.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennis genomen van de reacties van de politie, het OM en Domeinen op de gedane aanbevelingen. Hij zal met belangstelling de praktische invulling en uitvoering ervan blijven volgen.

5 ACHTERGROND

5.1 Wetboek van Strafvordering

Artikel 94

1. Vatbaar voor inbeslagneming zijn alle voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen of om wederrechtelijk verkregen voordeel, als bedoeld in [artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht](#), aan te tonen.
2. Voorts zijn vatbaar voor inbeslagneming alle voorwerpen welke verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen.
3. Van de inbeslagneming van een voorwerp wordt, ook in geval de bevoegdheid tot inbeslagneming toekomt aan de rechter-commissaris of de officier van justitie, door de opsporingsambtenaar een kennisgeving van inbeslagneming opgemaakt. Zoveel mogelijk wordt aan degene bij wie een voorwerp is inbeslaggenomen, een bewijs van ontvangst afgegeven. De opsporingsambtenaar stelt de kennisgeving zo spoedig mogelijk in handen van de hulpofficier van justitie teneinde te doen beoordelen of het beslag moet worden gehandhaafd.

Artikel 94a

1. In geval van verdenking van een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, kunnen voorwerpen inbeslaggenomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een ter zake van dat misdrijf op te leggen geldboete.
2. In geval van verdenking van of veroordeling wegens een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, kunnen voorwerpen in beslag genomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een naar aanleiding van dat misdrijf op te leggen verplichting tot betaling van een geldbedrag aan de staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.
3. Ingeval van verdenking van een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vierde categorie kan worden opgelegd, kunnen voorwerpen in beslaggenomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een ter zake van dat misdrijf op te leggen maatregel als bedoeld in [artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht](#).
4. Voorwerpen die toebehoren aan een ander dan degene aan wie, in het in het eerste lid bedoelde geval, de geldboete kan worden opgelegd of degene aan wie, in het in het tweede lid bedoelde geval, het wederrechtelijk verkregen voordeel kan worden ontnomen, of degene aan wie, in het in het derde lid bedoelde geval, de maatregel als bedoeld in [artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht](#) kan worden opgelegd, kunnen in beslag worden genomen indien voldoende aanwijzingen bestaan dat deze voorwerpen geheel of ten dele aan die ander zijn gaan toebehoren met het kennelijke doel de uitwinning van voorwerpen te bemoeilijken of te verhinderen, en die ander dit wist of redelijkerwijze kon vermoeden.

5. In het geval, bedoeld in het vierde lid, kunnen tevens andere aan de betrokken persoon toebehorende voorwerpen in beslag worden genomen, tot ten hoogste de waarde van de in het vierde lid bedoelde voorwerpen.

6. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten

Artikel 94c

Op het beslag, bedoeld in [artikel 94a](#), is de [vierde Titel van het Derde Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering](#) van overeenkomstige toepassing, behoudens dat:

- a. voor het leggen van het beslag geen verlov van de voorzieningenrechter van de rechtbank vereist is, noch vrees voor verduistering behoeft te bestaan;
 - b. een maximum bedrag waarvoor het recht tot verhaal zal worden uitgeoefend in het proces-verbaal van inbeslagneming of het beslagexploit dient te worden vermeld;
- (...)

Artikel 103

1. Beslag kan op grond van artikel 94a slechts worden gelegd of gehandhaafd krachtens schriftelijke machtiging op vordering van de officier van justitie te verlenen door de rechter-commissaris.

2. De machtiging wordt door de officier van justitie zo spoedig mogelijk aan de verdachte of veroordeelde, en zo het beslag onder een derde is gelegd, ook aan deze betekend op de wijze zoals voorzien bij dit wetboek of door de gerechtsdeurwaarder overeenkomstig de wijze van betekening van het verlov, bedoeld in artikel 702, tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

(...)

Artikel 116

1. De hulpofficier van justitie of de officier van justitie die op grond van artikel 94, derde lid, in kennis is gesteld van de kennisgeving van inbeslagneming, beslist over het voortduren van het beslag in het belang van de strafvordering. Indien dit belang niet of niet meer aanwezig is, beëindigt hij het beslag en doet hij het voorwerp teruggeven aan degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen. De hulpofficier van justitie pleegt desgeraden overleg met de officier van justitie voordat hij de beslissing neemt.

2. Indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen ten overstaan van de rechter-commissaris, de officier van justitie of een opsporingsambtenaar schriftelijk verklaart afstand te doen van het voorwerp, kan de hulpofficier van justitie of het openbaar ministerie:

- a. het voorwerp doen teruggeven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt;
- b. gelasten dat het voorwerp ten behoeve van de rechthebbende in bewaring zal blijven, indien teruggave aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, nog niet mogelijk is;

c. in geval degene bij wie het voorwerp is in beslag genomen verklaart dat het hem toebehoort, gelasten dat daarmee wordt gehandeld als ware het verbeurd verklaard of onttrokken aan het verkeer.

3. Wordt een verklaring als bedoeld in het tweede lid niet afgelegd, dan kan het openbaar ministerie de beslissing onder a of b alsnog nemen, indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen, zich niet binnen veertien dagen nadat het openbaar ministerie hem schriftelijk kennis heeft gegeven van het voornemen tot zodanige beslissing, daarover heeft beklagd of het door hem ingestelde beklag ongegrond is verklaard. Op het beklag is titel IX van het Vierde Boek van overeenkomstige toepassing.

4. Indien een verklaring als bedoeld in het tweede lid niet wordt afgelegd en het openbaar ministerie voornemens is het voorwerp terug te geven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, is het bevoegd het voorwerp reeds aanstonds, in afwachting van de mogelijkheid tot teruggave, aan deze in bewaring te geven, indien degene bij wie het voorwerp is inbeslaggenomen, dit kennelijk door middel van een strafbaar feit aan die rechthebbende heeft onttrokken of onttrokken hield. Degene aan wie het voorwerp is afgegeven, is in dat geval bevoegd het voorwerp te gebruiken.

5. Indien het openbaar ministerie overeenkomstig het tweede of vierde lid of de rechtbank overeenkomstig artikel 353, tweede lid, de bewaring van het voorwerp heeft gelast, doet het openbaar ministerie dit voorwerp na het bekend worden van de rechthebbende aan deze teruggeven.

6. De in dit artikel bedoelde beslissingen laten ieders rechten ten aanzien van het voorwerp onverlet.

Artikel 117

1. De inbeslaggenomen voorwerpen worden niet vervreemd, vernietigd, prijsgegeven of tot een ander doel dan het onderzoek bestemd, tenzij na verkregen machtiging.

2. De in het eerste lid bedoelde machtiging kan door het openbaar ministerie worden verleend ten aanzien van voorwerpen

a. die niet geschikt zijn voor opslag;

b. waarvan de kosten van de bewaring niet in een redelijke verhouding staan tot hun waarde;

c. die vervangbaar zijn en waarvan de tegenwaarde op eenvoudige wijze kan worden bepaald.

Ten aanzien van inbeslaggenomen voorwerpen die van zodanige aard zijn dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of het algemeen belang, wordt slechts machtiging tot vernietiging verleend.

3. De in het eerste lid bedoelde machtiging is gericht tot de bewaarder of aan de ambtenaar die de voorwerpen in afwachting van hun vervoer naar de bewaarder onder zich heeft. Degene aan wie de machtiging is gericht, draagt zorg voor de bepaling van de waarde die het voorwerp op dat moment bij verkoop redelijkerwijs zou hebben opgebracht.

4. Indien inbeslaggenomen voorwerpen op grond van de machtiging van het openbaar ministerie tegen baat worden vervreemd, blijft het beslag, onverminderd het bepaalde in artikel 116, rusten op de verkregen opbrengst.

5. Indien het openbaar ministerie op het schriftelijk verzoek van de bewaarder hem de machtiging te verlenen als bedoeld in het eerste lid, niet binnen zes weken een beslissing heeft genomen, is de bewaarder bevoegd te handelen overeenkomstig het eerste lid.

Artikel 118

1. Bij toepassing van artikel 116, tweede lid, onder b, of indien het belang van de strafvordering zich verzet tegen teruggave en geen machtiging als bedoeld in artikel 117, eerste lid, is verleend, worden de inbeslaggenomen voorwerpen, zodra het belang van het onderzoek het toelaat, in opdracht van het openbaar ministerie, gesteld onder de hoede van een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bewaarder. De artikelen 116 en 117 zijn toepassing.

2. Inbeslaggenomen voorwerpen kunnen ook aan een andere door het openbaar ministerie aangewezen bewaarder in gerechtelijke bewaring worden gegeven, indien dit voor het behoud, de bestemming of de beveiliging van deze voorwerpen redelijkerwijs noodzakelijk is.

3. De bewaarder is bevoegd de bewaring van inbeslaggenomen voorwerpen, voor zover het andere roerende zaken dan geld betreft, te beëindigen na een tijdsverloop van twee jaren te rekenen vanaf de datum van inbeslagneming. In dat geval handelt hij met het voorwerp overeenkomstig artikel 117, eerste lid.

4. Indien het inbeslaggenomen voorwerp wordt bewaard op grond van de last als bedoeld in artikel 353, tweede lid, onder c, kan de bewaarder de hem in het derde lid toegekende bevoegdheid tot beëindiging van de bewaring niet uitoefenen voordat drie maanden zijn verstreken nadat de einduitspraak onherroepelijk is geworden.

5. De bewaarder oefent de bevoegdheid, bedoeld in het derde of vierde lid, niet uit, indien het openbaar ministerie binnen veertien dagen nadat de bewaarder van het bestaan van de bevoegdheid schriftelijk heeft kennis gegeven, meedeelt tegen uitoefening daarvan bezwaar te hebben.

Artikel 118a

1. Het openbaar ministerie kan ambtshalve of op verzoek van de beslagene of van een andere belanghebbende een voorwerp dat op grond van artikel 94a in beslag is genomen onder zekerheidsstelling doen teruggeven.

2. De zekerheid bestaat in de storting van geldswaarden door de beslagene of een derde, of in de verbintenis van een derde als waarborg, voor een bedrag en op een wijze als door het openbaar ministerie wordt aanvaard.

Artikel 119

1. Een last tot teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp dat in bewaring is gegeven, is gericht tot de bewaarder.
2. Indien de bewaarder niet aan de last tot teruggave kan voldoen, omdat de bewaring van het voorwerp overeenkomstig de machtiging, bedoeld in artikel 117, tweede lid, dan wel op de wijze voorzien in artikel 118, derde lid, is beëindigd, gaat de bewaarder over tot uitbetaling van de prijs, die het voorwerp bij verkoop door hem heeft opgebracht of redelijkerwijze zou hebben opgebracht.
3. Indien de bewaarder, buiten de gevallen in het tweede lid bedoeld, niet in staat is aan de last tot teruggave te voldoen, houdt de bewaarder het voorwerp ter beschikking van de rechthebbende totdat hem in gevolge artikel 118, derde lid, de bevoegdheid toekomt de bewaring te beëindigen. In het geval als bedoeld in artikel 353, tweede lid, onder b of c houdt de bewaarder, indien hem evenbedoelde bevoegdheid zou toekomen, het voorwerp niettemin ter beschikking van de rechthebbende gedurende tenminste drie maanden nadat de einduitspraak onherroepelijk is geworden.
4. De bewaarder geeft het voorwerp niet terug zolang er een beslag op rust, door een derde gelegd ingevolge Boek II, titels 2, 3 en 4, en Boek III, titel 4, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, tenzij degene door wie de last tot teruggave is gegeven uitdrukkelijk anders bepaalt.

Artikel 552a

1. De belanghebbenden kunnen zich schriftelijk beklagen over inbeslagneming, over het gebruik van in beslag genomen voorwerpen, over het uitblijven van een last tot teruggave, over het al dan niet toepassen van de in artikel 116, vierde lid, neergelegde bevoegdheid, over de vordering van gegevens, over de vordering medewerking te verlenen aan het ontsleutelen van gegevens, over de kennisneming of het gebruik van gegevens, vastgelegd tijdens een doorzoeking of op vordering verstrekt, over de kennisneming of het gebruik van gegevens, opgeslagen, verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk en vastgelegd bij een onderzoek in zodanig werk, over de kennisneming of het gebruik van gegevens als bedoeld in de artikelen 100, 101 en 114, over de vordering gegevens te bewaren en beschikbaar te houden, alsmede over de ontoegankelijkmaking van gegevens, aangetroffen in een geautomatiseerd werk, bedoeld in artikel 125o, de opheffing van de desbetreffende maatregelen of het uitblijven van een last tot zodanige opheffing.

(...)

5.2 Kennisgeving van inbeslagneming

Registratienummer: [REDACTED]

Beslag ZSM afdoening (indien nodig ter uitvoering beslissing ZSM overdragen aan KBH) Overig beslag
 Overdragen aan KBH/WME ter voorlegging aan OM Pv onderzoek COV
 Overdragen aan Centraal Onderzoek Vuurwerk (COV)

Afstand van beslag:
 Teruggeven aan rechthebbende [REDACTED]
(binnen 10 dagen, anders ter uitvoering overdragen aan KBH)
 In bewaring t.b.v. (onbekende) rechthebbende (naar KBH)
 Handelen als verbod verklaard (overdragen ter uitvoering aan KBH)
 Handelen als onttrokken aan het verkeer (overdragen ter uitvoering aan KBH)

Ten aanzien van de genoemde goederen wordt GEEN proces-verbaal opgemaakt.

Naam HOVJ : [REDACTED]

POLITIE
EENHEID OOST-BRABANT
BZO HULPOFFICIEREN VAN JUSTITIE
BZO AFDELING EINDHOVEN STRATUM

Registratienummer : [REDACTED]

Kennisgeving van inbeslagneming (artikel 94 Sv)

Parknummer : [REDACTED]
Rapporteurs : [REDACTED]

Inbeslagneming
Plaats : [REDACTED]
Datum en tijd : [REDACTED]
Reden : Doodslag/moord
Grondslag : Waarheid aan de dag te brengen
Omstandigheden : Met genoemde voertuig werd een aanrijding veroorzaakt met een andere personenauto, waarna de bestuurder van eerstgenoemd voertuig de plaats van de aanrijding verliet. Dit vond plaats op zodanige wijze dat de bestuurder van de andere betrokken personenauto fysiek moest handelen, door voor de eerstgenoemde personenauto weg te springen, teneinde te voorkomen aangereden te worden. Dit nadat deze bestuurder de verdachte had medegedeeld te blijven wachten tot politie ter plaatse zou komen.

Beslagene
Achternaam : [REDACTED]
Voornamen : [REDACTED]
Geboren : [REDACTED]
Geboorteplaats : [REDACTED]
Geslacht : [REDACTED]
Burgerservicenummer : [REDACTED]
Nationaliteit : [REDACTED]
Adres : [REDACTED]
Postcode plaats : [REDACTED]
GBA-nummer : [REDACTED]

Volgnummer 1 : [REDACTED]
Goednummer : [REDACTED]
Voertuig : Personenauto
Merk/type : [REDACTED]
Kleur : Geel
Land : Nederland
Kenteken : [REDACTED]
Chassisnummer : [REDACTED]
Bouwjaar : [REDACTED]
Eigenaar : Geen eigenaar bekend

Beslissing hovj:
 Teruggeven aan beslagene
 Behandelen als gevonden voorwerp (overdragen gemeente)
 Voor onderzoek aan het bureau/takelbedrijf houden en opnieuw voorleggen hovj, uiterlijk dd. 13/01/2015
 Overdragen aan FO (na onderzoek naar KBH/WME ter voorlegging aan OM)

Labeling beslag:
 Waarheidsvinding
 Waarheidsvinding
 Waarheidsvinding + overig beslag
 Waardebeslag

- Blad 2 -

5.4 Schorsing kentekenplichtig voertuig

POLITIE
EENHEID OOST-BRABANT
DISTRICT 'S-HERTOGENBOSCH
BASISTEAM 'S-HERTOGENBOSCH

Registratienummer : ████████████████████

Schorsing kentekenplichtig voertuig
Bestemd voor de bestuurder / tenaamgestelde

Zodra een kenteken op naam staat, gelden voor de tenaamgestelde verplichtingen.

- Voor een bromfiets geldt de verzekeringsplicht.
- Voor een auto en motorfiets geldt de WA-verzekeringsplicht en de motorrijtuigenbelastingplicht.
- Voor een auto geldt er tevens een APK-plicht.

Als een kentekenplichtig motorrijtuig in beslag is genomen door de politie of als daarvan afstand ter vernietiging is gedaan, blijven die verplichtingen bestaan.

Wanneer een kentekenplichtig motorrijtuig niet op de weg wordt gebruikt (rijden of parkeren) kan bij de RDW een schorsing van het kenteken worden aangevraagd. De kosten van de schorsing zijn voor rekening van de tenaamgestelde.

Zodra een kenteken is geschorst stopt de motorrijtuigenbelasting en de APK-plicht. Tevens is het dan niet verplicht dat uw voertuig een WA-verzekering heeft.

Deze verplichting stopt tevens voor u wanneer door een erkend demontagebedrijf of bij verkoop een vrijwaringsbewijs is afgegeven.

Deze verplichting stopt ook, wanneer de RDW op uw verzoek de tenaamstelling in het kentekenregister heeft beëindigd in verband met sloop of afstand en de RDW u daarvan een schriftelijke bevestiging hebt ontvangen.

Voor meer informatie met betrekking tot de schorsing: www.rdw.nl

Bijlage bij BWONTVA

5.5 Voorbeeldbrief van de politie over locatiebezoek

VOORBEELD

Nationale Politie
Eenheid Oost-Nederland

 POLITIE

Team

Recherche Noord- en Oost Nederland
Locatie Goor
Postbus 611
8000 AP ZWOLLE

Goor,

Aan: de personen van dit pand

Betreft: doorzoeking op locatie

Geachte heer / mevrouw,

Vandaag is door de Rechter Commissaris en de politie in uw pand een doorzoeking verricht.

Wij realiseren ons dat het een inbreuk heeft gemaakt op uw persoonlijke levenssfeer. Hiervoor hebben wij begrip. Naar aanleiding van dit optreden zijn er bij u mogelijk vragen ontstaan, die u graag beantwoord wilt zien.

Wij zijn bereid om, voor zover dit het onderzoeksbelang niet stoort, op uw vragen antwoord te geven. Echter verzoeken wij u deze vragen niet aan het personeel ter plaatse te stellen, maar indien nodig vanaf morgen de leiding van het opsporingsteam te contacteren.

Wij zijn bereikbaar via het landelijk telefoonnummer politie 0900-8844 of locatie Goor telefoonnummer 088-9655380 *

Hoogachtend,

Teamleider team,
Bureau Goor.

5.6 Afstandsverklaring

POLITIE AMSTERDAM - AMSTELLAND (RPAA)
ACADEMIE POLITIE AMSTERDAM AMSTELLAND
APAA VAGROEP INDIV. ONTWIKKELING
Telefoon 09008844

Registratienummer : ██████████

AFSTANDSVERKLARING
in beslag genomen voorwerp ex art. 116 Sv.

Documentcode :
Onderzoek :
Parketnummer :
RC-Nummer :

Ondergetekende,

Achternaam : ██████████
Voornamen : ██████████
Geboren : ██████████
Geboorteland : ██████████
Geslacht : ██████████
Nationaliteit : ██████████
Adres : ██████████
Postcode plaats : ██████████

verklaart ten aanzien van het hieronder vermelde bij hem in beslag genomen voorwerp:

Goednummer : ██████████
Categorie omschrijving : Wapens/munitie/springstof
Object : Boksbeugel
Merk/type : Aasa
Kleur : Zwart
Land : Nederland
Rijzonderheden : Aangetroffen in de rechter achterzak van de verdachte

dat het hem toebehoort en afstand ervan te doen, zodat met dit voorwerp kan worden gehandeld als ware het verbeurd verklaard of onttrokken aan het verkeer.

██████████

Bovenstaande verklaring werd ten overstaan van mij, opsporingsambtenaar, afgelegd te Amsterdam op 10 september 2014.

██████████ hoofdagent, dienstdoende bij Apsa Vaggroep Indiv.
Ontwikkeling, Politie Amsterdam - Amstelland (Rpaa)

Form.nr: ██████████

- Blad 1 -

██████████

de Nationale ombudsman
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
Telefoon (070) 356 35 63
www.nationaleombudsman.nl

Uitgave van Bureau Nationale ombudsman, augustus 2016